

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hodnotící kritéria veřejných zakázek

Evaluation Criteria for Public Procurement

Student: Bc. Jarmila Burdíková

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Petr Tománek, CSc.

Ostrava 2011

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Jarmila Burdíková**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Hodnotící kritéria veřejných zakázek**
Evaluation Criteria for Public Procurement

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Legislativní úprava veřejných zakázek
 3. Analýza hodnotících kritérií vybraného segmentu veřejných zakázek
 4. Zhodnocení role hodnotících kritérií při zadávání veřejných zakázek
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

OCHRANA, F. *Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek: (ekonomická analýza)*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2008. 153 s. ISBN 978-80-86929-46-0.
KRENK, M. *Zadávání veřejných zakázek*. 1. vyd. Praha: Galén, 2005. 171 s. ISBN 80-7262-343-5.
Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Petr Tománek, CSc.**

Datum zadání: 26.11.2010

Datum odevzdání: 29.04.2011

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.
Přílohy č.2,3,4 dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila“.

V Ostravě dne 29.4.2011

.....
Bc. Jarmila Burdíková

OBSAH

1. ÚVOD	1
2. LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK	3
2.1. Historie veřejných zakázek.....	3
2.2. Právní úprava veřejných zakázek	4
2.3. Základní pojmy, zadavatelé, zadávací řízení, kritéria veřejných zakázek	5
2.3.1. Zadavatel veřejných zakázek	6
2.3.2. Rozdělení veřejných zakázek	7
2.3.3. Průběh zadávacího (výběrového) řízení	9
2.3.4. Druhy výběrových (zadávacích) řízení	10
2.3.5. Zákonné lhůty.....	12
2.3.6. Kvalifikace dodavatele.....	15
2.3.7. Hodnoticí kritéria	20
3. ANALÝZA HODNOTICÍCH KRITÉRIÍ VYBRANÉHO SEGMENTU VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK.....	22
3.1. Druhy zadávacího řízení analyzovaného souboru.....	22
3.2. Hodnoticí kritéria vybraného segmentu veřejných zakázek.....	23
3.2.1. Ekonomická výhodnost nabídky (vícekritériální)	24
3.2.2. Nejnižší nabídková cena (jednokritériální)	31
3.3. Požadované kvalifikační předpoklady ve sledovaném souboru.....	32
3.3.1. Ekonomické a finanční předpoklady.....	32
3.3.2. Technické kvalifikační předpoklady	39
3.4. Lhůty v zadávacím řízení analyzovaného souboru	47

4.	ZHODNOCENÍ ROLE HODNOTICÍCH KRITÉRIÍ PŘI ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK.....	50
4.1.	Nejnižší nabídková cena	50
4.2.	Ekonomická výhodnost nabídky	51
4.3.	Kvalifikační předpoklady	52
4.4.	Lhůty v zadávacím řízení	54
5.	ZÁVĚR	56
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	
	SEZNAM PŘÍLOH	
	PŘÍLOHY	

1. ÚVOD

Jednou ze základních funkcí veřejného sektoru je zabezpečování produkce veřejných statků a služeb. Přerozdělovací procesy, kdy z příjmu státu tvořeného převážně z daní občanů jsou hrazeny potřeby, jsou spojeny s lidskou společností již od vzniku prvních států. Jedním ze způsobů, kterým dochází k alokaci veřejných zdrojů, jsou veřejné zakázky. Ve vyspělých ekonomikách se podílejí na celkových výdajích veřejných rozpočtů asi jednou čtvrtinou. Pro fungování ekonomiky mají nezanedbatelný význam, a proto je nutné, aby byly v této oblasti stanoveny závazné právní normy a jasná transparentní pravidla, aby nedocházelo k ne hospodárnému nakládání s veřejnými prostředky. Snaha o účelné využití těchto prostředků vedla jednotlivé státy již od dávných dob k vytváření pravidel.

Nejinak tomu bylo na území České republiky, kdy první pravidla pro zadávání veřejných zakázek vznikla již na začátku 19. století v období Rakouska - Uherska. Prostředí veřejných zakázek je u nás velice sledovanou oblastí. Veřejnost má zájem, aby tyto nemalé prostředky byly vynakládány účelně a nedocházelo k porušování zásad hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti. V současné době je toto téma často medializováno ať již z důvodů korupce, ne hospodárnosti či ne znalosti problematiky. Podnětem pro zpracování této diplomové práce byly právě tyto skutečnosti a také fakt, že se v této oblasti pohybují v profesionálním životě.

Cílem diplomové práce je identifikovat a popsat hodnotící kritéria veřejných zakázek a s tím související kvalifikační předpoklady uchazečů. Na vybraném segmentu národního hospodářství porovnat jednotlivá kritéria, kvalifikační předpoklady, zadávací lhůty a nalézt případné nedostatky, pokusit se následně vhodnými radami a doporučeními řešit vzniklé problémy.

Hypotézou této práce je předpoklad, že zadavatelé při zadávání veřejné zakázky preferují hodnotící kritérium nejnížší nabídková cena.

V diplomové práci je použita metoda analýzy, kdy se práce zabývá rozborem zadaných podmínek výběrových řízení dále metoda komparace kvalifikačních předpokladů, která porovnává údaje jednotlivých zadavatelů s obecně stanovenými doporučeními.

Druhá kapitola se zabývá legislativní úpravou veřejných zakázek, osvětluje základní pojmy při zadávání veřejných zakázek, jako jsou: zadavatel, zadávací řízení, kritéria veřejných zakázek. Podrobněji se zabývá hodnotícími kritérii veřejných zakázek, kvalifikačními předpoklady uchazečů a stanovenými lhůtami v zadávacím řízení.

Následující kapitola analyzuje vybraný vzorek konkrétních zadávacích řízení. Popisuje použitá hodnoticí kritéria v analyzovaném souboru, jejich vzájemný poměr, počet použitých dílčích hodnotících kritérií. Dále se také zabývá kvalifikačními předpoklady požadovanými zadavateli po uchazečích, kde na konkrétních výběrových řízeních rozebírá jejich zadání a vhodnost použití. Závěr kapitoly se věnuje lhůtám v zadávacím řízení, na vybraném vzorku veřejných zakázek popisuje jejich nastavení.

Čtvrtá kapitola hodnotí jednotlivá kritéria, kvalifikačních předpoklady a lhůty použité v analyzovaném souboru. Snaží se, v případě nalezených nedostatků, doporučit možná řešení.

Informace a podklady použité pro tuto práci jsou čerpány z platných právních předpisů ke dni zpracování této práce tj. 29.4.2011 dále z odborné literatury, internetových zdrojů a z interních materiálů stavební společnosti, která mi je poskytla k účelu pro zpracování této práce.

2. LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Legislativní úprava veřejných zakázek (dále také jen „VZ“) je nezbytnou součástí právního řádu každého státu. Pracovníci zadavatelů, rozhodující o finančních prostředcích, nemusí vždy postupovat hospodárně, protože nerozhodují o vlastním majetku a nejsou tedy dostatečně motivováni. Z tohoto důvodu vznikla nutnost stanovit právní rámec závazných pravidel veřejnoprávního (správně-hospodářského charakteru), která mají zabezpečit, aby na předmět veřejné zakázky probíhala, efektivní hospodářská soutěž.

Objem prostředků vynakládaných na realizaci veřejných zakázek je každoročně v Evropské Unii zvyšován. Nejinak je tomu i v České republice, kdy v roce 2010 bylo uskutečněno 9049 veřejných výběrových řízení, ve kterých zadavatelé zaplatili vítězům více než 239 miliard Kč.¹

2.1. Historie veřejných zakázek

Již ve starověkém Řecku se podle pravidel pro zadávání veřejných zakázek zadávaly stavby chrámů, vodní stavby a přestavby zdí kolem Atén. V Evropě byla podrobnější pravidla pro VZ zavedena již v r. 1535 ve Francii a poté i v Německu v r. 1542 (stavba pevnosti v Ingolstadtu). Zákonem byla tato problematika poprvé upravena v USA v r. 1808 (zákon o veřejných pracích) a poté i v Evropě nejprve ve Francii (1838) a v Prusku (1885). V Rakousku bylo zadávání VZ upraveno nařízením č. 61/1909 ř.z. o zadávání státních dodávek a prací. V Uhrách zákonem č. 3/1907 ř.z., pro zakázky veřejné.

V Československé republice bylo vydáno v. r. 1920 nařízení vlády republiky Československé č. 667/1920 Sb., o zadávání státních dodávek a prací (Zadávací řád). Nařízení se vztahovalo na dodávky, práce, které zadávaly úřady státní správy a jimi spravované ústavy, podniky a fondy. Zadávací řád měl vytvořit pravidla a konkurenční prostředí pro subjekty zájímající se o získání VZ a současně měl vyloučit nežádoucí vlivy, jako je korupce, nekvalitní plnění atd. Získání státní zakázky v té době bylo prestižní záležitostí a zároveň osvědčením o spolehlivosti a řemeslné zručnosti. V poválečném období centrálně řízeného hospodářství byly ceny pevně stanoveny, veřejné zakázky byly přidělovány podnikům

¹Hodnota veřejných zakázek loni stoupla o 30 mld. na 239 mld. Kč. *Vz24.cz*, [online], Vydáno 2.3.2011, [citováno 15.4.2011]. Dostupné z < <http://www.vz24.cz/clanky/hodnota-verejnych-zakazek-loni-stoupla-o-30-mld-na-239-mld-kc/?date=1299020400> >

příslušnými ministerstvy. Oblast zadávání byla řešena pouze Všeobecnými stavebními podmínkami z. r. 1947.

Po roce 1989 kdy došlo ke zrušení centrálního plánování a přechodu na tržní ekonomiku bylo nutné tuto oblast řešit. Vzniklo několik právních norem a metodických pokynů, které se snažily zadávání veřejných zakázek upravit. Např. Zadávací řád staveb z r. 1990 (vydal Ústav racionalizace ve stavebnictví), opatření č. 179/1991 Federálního ministerstva hospodářství, ministerstva průmyslu ČR a ministerstva výstavby a stavebnictva SR (Zadávací řád staveb) ze dne 24. 7. 1991. Oba tyto dokumenty byly pouze metodickým pokynem, neměly právní závaznost a neřešily všechny výdaje veřejného sektoru. Od 1.1.1992 upravoval veřejnou obchodní soutěž zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník bez rozlišení o jaký druh zakázky jde. Zákon č. 199/1994 Sb., byl první prvním zákonem upravujícím zadávání veřejných zakázek v ČR.²

Se vstupem ČR do EU bylo nezbytné uvést právní úpravu zadávání VZ do souladu s právními předpisy v zemích EU. Evropské směrnice nebylo možné transponovat do stávajícího zákona pouhou novelizací, byla nutná jeho rekodifikace a vznik nového zákona. Dne 1. 5. 2004 nabyl účinnosti zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách (dále jen zákon o VZ, nebo ZVZ), byl ale platný pouze dva roky. Zrušen byl ke dni 30.6.2006 a následně ke dni 1.7.2006 nabyl účinnosti nový zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

2.2. Právní úprava veřejných zakázek

Veřejné zakázky se podílejí značnou měrou na celkovém ekonomickém růstu každé vyspělé země. Jsou nástrojem, jehož pomocí vládní subjekty nakupují statky a služby, které potřebují při poskytování svých veřejných statků, jako je vzdělávání, obrana, infrastruktura či zdravotnictví. Představují velkou část hrubého domácího produktu země, (průměr Evropské unie činí 9,2 %), v České republice cca 15 % HDP a proto je vzhledem k obrovskému objemu veřejných prostředků důležité, aby byly efektivně a hospodárně vynakládány. Legislativa upravující VZ by se měla řídit principy nulové diskriminace, rovnosti a transparentnosti.³

V České republice je základním právním předpisem upravujícím problematiku

² BERGEROVÁ, E. *Veřejné zakázky v České Republice*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, s.10., ISBN 80-86861-4-8

³ Dá se odhadnout rozsah korupce v ČR? *Britské listy*. [online]. Vydáno 30.3.2011. [cit. 15.4.201]. Dostupné z: < <http://blisty.cz/art/57973.html> >

veřejného zadávání zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVZ“). Tento ZVZ je v rámci snah o zjednodušení a zprůhlednění celého systému udělování veřejných zakázek předmětem častých legislativních změn, které i velmi podstatným způsobem mění dosavadní zákonnou úpravu. Nahradil dřívější zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách.

K přijetí nového ZVZ po tak krátké době platnosti staré právní úpravy vedla především ta skutečnost, že v souvislosti s přijetím nových předpisů upravujících oblast zadávání veřejných zakázek v Evropské unii, konkrétně směrnic č. 2004/17/ES a č. 2004/18/ES, vznikla České republice povinnost transponovat tyto směrnice do českého právního řádu. Nový ZVZ tedy zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství a upravuje postupy v souvislosti se zadáváním veřejných zakázek⁴

Další právní předpisy, které rovněž souvisí s touto problematikou:

zákon č. 139/2006 Sb., koncesní zákon

zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže

zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

2.3. Základní pojmy, zadavatelé, zadávací řízení, kritéria veřejných zakázek

Dle § 7 ZVZ je veřejnou zakázkou zakázka realizovaná na základě smlouvy mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací. Musí být realizována na základě písemné smlouvy.

Z hlediska ekonomického veřejnou zakázkou rozumíme účelnou alokaci zdrojů, kterou zadavatel sleduje obvykle ekonomicko-sociální cíle.⁵ Ekonomické cíle jsou takové, které slouží k věcnému a materiálnímu zabezpečení chodu orgánů veřejné správy plněními, které si nemohou či nechtějí zabezpečit svými prostředky nebo pracovníky. Společensko-prospěšné cíle spočívají ve snížení nezaměstnanosti a podpoře zaměstnávání specifických kategorií osob.

⁴Veřejné zakázky. *BusinessInfo* [online]. Vydáno 3.12.2010, [cit. 2011-03-27]. Dostupné z: < <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/verejne-zakazky-opu/1000818/46143/>>

⁵ OCHRANA, F. *Veřejné zakázky*. Ekopress. Praha 2004, s. 9, IBSN 80-86119-79-3

Zadavatel je povinen v zadávacím řízení dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace. Jde o zásady obecnější povahy. Transparentnost značí průhlednost, otevřenost zadávacího řízení. Má zamezit nekalým praktikám účastníků zadávacího řízení a zabezpečit čistou hospodářskou soutěž. Znamená také, že zadavatel má umožnit účast na řízení co nejširšímu okruhu dodavatelů. Rovné zacházení znamená zabezpečení stejných podmínek pro zúčastněné. Zákaz diskriminace spočívá v tom, že žádný z dodavatelů nesmí být zvýhodněn oproti jiným dodavatelům.⁶

2.3.1. Zadavatel veřejných zakázek

Zadavatelem veřejné zakázky dle § 2 ZVZ může být veřejný, dotovaný a sektorový zadavatel.

Veřejný zadavatel je:

- a) Česká republika
- b) státní příspěvková organizace
- c) územní samosprávný celek nebo příspěvková organizace, u níž je zřizovatelem územní samosprávný celek
- d) jiná právnická osoba, pokud byla založena či zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu, a je financována převážně státem či jiným veřejným zadavatelem nebo je státem či jiným veřejným zadavatelem ovládána nebo stát či jiný veřejný zadavatel jmenuje či volí více než polovinu členů v jejím statutárním, správním, dozorčím či kontrolním orgánu.

Dotovaný zadavatel je:

Právnická nebo fyzická osoba, která zadává VZ hrazenou z více než z padesáti procent z peněžních prostředků poskytnutých veřejným zadavatelem, a to i prostřednictvím jiné osoby, jde-li o:

- a) nadlimitní stavební práce které se týkají některé z činností uvedených v příloze č. 3. zákona o VZ, nebo se jedná o provedení stavebních prací týkajících se zdravotnických zařízení, sportovních zařízení, zařízení určených pro rekreaci či volný čas, škol a budov

⁶ JURČÍK R, OSTŘÍŽEK J., *Veřejné zakázky a veřejně soukromá partnerství*, Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2008. s. 19-20, ISBN 978-80-7375-159-3

určených pro administrativní účely.

b) nadlimitní služby související s takovými stavebními pracemi.

Dotovaný zadavatel postupuje při zadávání veřejné zakázky vždy podle pravidel platných pro veřejného zadavatele a to i tehdy, pokud současně naplňuje předpoklady pro zařazení do jiné kategorie zadavatele.

Sektorový zadavatel je:

Podle ZVZ osoba vykonávající některou z relevantních činností podle § 4, pokud tuto relevantní činnost vykonává na základě zvláštního či výhradního práva, nebo nad touto osobou může veřejný zadavatel přímo či nepřímo uplatňovat dominantní vliv.

Relevantní činností je dle ZVZ poskytování služeb v oborech: plynárenství, teplárenství, elektroenergetiky, vodárenství, veřejná doprava, poštovní služby a pod.⁷

2.3.2. Rozdělení veřejných zakázek

Veřejné zakázky se rozdělují podle dvou základních kritérií, podle předmětu věcného plnění a podle ceny tzn. podle předpokládané hodnoty. Toto rozdělení může mít vliv na samotné použití ZVZ, na uveřejnění zadávání veřejné zakázky v Úředním věstníku EU, či druhu použitého zadávacího řízení.

a) podle předmětu věcného plnění

Veřejná zakázka na dodávky

Dle (§ 8 ZVZ) předmětem je pořízení věci (dále jen "zboží"), a to pořízení koupí, koupí na splátky, nájmem nebo nájmem s právem následné koupě (leasing). Dále také zakázka, jejímž předmětem je kromě pořízení zboží rovněž poskytnutí služby spočívající v umístění, montáži či uvedení takového zboží do provozu, pokud tyto činnosti nejsou jejím základním účelem veřejné zakázky, avšak jsou nezbytné ke splnění veřejné zakázky na dodávky.

⁷ Veřejné zakázky. *BusinessInfo* [online]. Vydáno 3.12.2010 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/verejne-zakazky-opu/1000818/46143/#b31>>

Veřejná zakázka na stavební práce

Dle (§ 9 ZVZ) předmětem je provedení stavebních prací specifikovaných v příloze ZVZ nebo provedení těchto stavebních prací a s nimi souvisejících projektových a inženýrských činností a také zhotovení stavby, která je výsledkem stavebních nebo montážních prací, popřípadě i další projektová nebo inženýrská činnost, která s touto stavbou souvisí a tato stavba je schopna plnit samostatnou ekonomickou nebo technickou službu. Dále je VZ na stavební práce ta, jejímž předmětem je rovněž poskytnutí dodávek či služeb nezbytných k provedení předmětu veřejné zakázky dodavatelem a za veřejnou zakázku na stavební práce se považují rovněž stavební práce pořizované s využitím zprostředkovatelských nebo podobných služeb, které zadavateli poskytuje jiná osoba.

Veřejná zakázka na služby

Dle (§ 10 ZVZ), která není VZ na dodávky nebo na stavební práce. Dále také VZ jejímž předmětem je kromě poskytnutí služeb rovněž poskytnutí dodávky podle § 8, pokud předpokládaná hodnota poskytovaných služeb je vyšší než předpokládaná hodnota poskytované dodávky, nebo provedení stavebních prací podle § 9 ZVZ, pokud tyto stavební práce nejsou základním účelem veřejné zakázky, avšak jejich provedení je nezbytné ke splnění veřejné zakázky na služby. Služby se dělí do kategorií stanovených v přílohách č. 1 a č. 2 ZVZ o veřejných zakázkách.⁸

b) podle výše předpokládané hodnoty

Předpokládanou hodnotou VZ je zadavatelem předpokládaná výše peněžitého závazku vyplývající z plnění veřejné zakázky. Zadavatel je povinen hodnotu stanovit před zahájením zadávacího řízení a to na základě údajů a informací o zakázkách stejného či podobného předmětu plnění. Rozhodná je cena bez daně z přidané hodnoty.

⁸ Veřejné zakázky. *BusinessInfo* [online]. Vydáno 3.12.2010 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/verejne-zakazky-opu/1000818/46143/#b31> >

Nadlimitní veřejná zakázka

Předpokládaná hodnota VZ bez daně z přidané hodnoty dosáhne nejméně finančního limitu stanoveného prováděcím právním předpisem pro jednotlivé kategorie zadavatelů a druhy veřejných zakázek, případně kategorie dodávek nebo služeb. Finanční limit pro veřejné zakázky na dodávky a pro veřejné zakázky na služby je částka v české měně odpovídající. (ZVZ § 14).

Podlimitní veřejná zakázka

Předpokládaná hodnota VZ činí na dodávky nebo služby nejméně 2 mil. Kč bez daně z přidané hodnoty a na stavební práce nejméně 6 mil. Kč bez daně z přidané hodnoty. Veřejná zakázka malého rozsahu - předpokládaná hodnota VZ nedosáhne na dodávky nebo služby 2 mil. Kč bez daně z přidané hodnoty nebo na stavební práce 6 mil. Kč bez daně z přidané hodnoty⁹

2.3.3. Průběh zadávacího (výběrového) řízení

ZVZ používá termín zadávací řízení, nicméně veřejností je spíše užíván pojem výběrové řízení. Zadávací řízení zabezpečuje soutěž při výběru nejvhodnější nabídky. Je to tedy zákonem formalizovaný postup, kterým je vybírán dodavatel veřejné zakázky. Zadávací řízení se zahajuje výhradně způsoby stanovenými v ZVZ. Jsou dvě základní formy zahájení řízení, buď uveřejněním oznámení o zahájení zadávacího řízení, nebo výzvou. Jiný způsob zahájení zadávacího řízení nelze považovat za platný. Zadávací řízení má následující fáze:

- zveřejnění zadání (včetně kritérií posuzování nabídek)
- odevzdání obálek
- otevření obálek
- posouzení nabídek
- zveřejnění výsledků

⁹ Veřejné zakázky. *BusinessInfo* [online]. Vydáno 3.12.2010 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/verejne-zakazky-opu/1000818/46143/#b31>>

2.3.4. Druhy výběrových (zadávacích) řízení

ZVZ v § 21 rozlišuje a upravuje následující typy zadávacích řízení:

- otevřené řízení
- užší řízení
- jednací řízení s uveřejněním
- jednací řízení bez uveřejnění
- soutěžní dialog
- zjednodušené podlimitní řízení

Otevřené řízení

Je nejjednodušším typem výběrového řízení. V tomto typu řízení zadavatel vyzve neomezený počet dodavatelů (uchazečů o veřejnou zakázku), aby podali svoje nabídky. K podání nabídky je oprávněna kterákoli osoba, která má o podání nabídky zájem.

Užší řízení

Zde zadavatel řízení oznamuje neomezenému počtu dodavatelů svůj úmysl zadat veřejnou zakázku v tomto zadávacím řízení. Toto oznámení je výzvou k podání žádosti o účast v užším řízení. Zájemci podávají písemnou žádost a prokazují splnění kvalifikace ve stanovené lhůtě. Zadavatel poté provede výběr ze zájemců, kteří řádně prokázali splnění požadované kvalifikace, a to posouzením objektivních kritérií nebo náhodným výběrem losem. Nabídku mohou podat pouze ty osoby, které zadavatel na základě jejich žádosti o účast v užším řízení vyzval.

Jednací řízení s uveřejněním a bez uveřejnění

Představuje jednodušší a méně formální způsob zadání veřejné zakázky, kterým zadavatel vyzývá neomezený počet dodavatelů k podání žádosti o účast v tomto řízení. Vyzvaní zájemci podají nabídku, na základě které s nimi zadavatel dále jedná o konkrétních podmínkách smlouvy.

Jednací řízení bez uveřejnění představuje nejjednodušší a nejméně formální způsob zadání veřejné zakázky. V tomto řízení zadavatel veřejné zakázky přímo vyzývá jednoho

či více dodavatelů k jednání. Zájemci tak nepodávají svoji nabídku, ale zadavatel s nimi místo toho přímo vyjednává.

Soutěžní dialog

Zadavatel veřejné zakázky na základě oznámení soutěžního dialogu vyzývá neomezený počet uchazečů k podání žádostí o účast v tomto řízení a k prokázání kvalifikace. Po posouzení kvalifikace uchazečů zadavatel vyzve tyto uchazeče k účasti v soutěžním dialogu za účelem nalezení jednoho či více vhodných řešení plnění veřejné zakázky. Po nalezení tohoto řešení zadavatel vyzve všechny původně vyzvané zájemce k podání nabídek, s tím že tyto nabídky mají respektovat zadavatelem vybrané řešení.

Zjednodušené podlimitní řízení

Veřejný zadavatel vyzývá písemnou výzvou nejméně pět zájemců k podání nabídky a k prokázání splnění kvalifikace. Písemnou výzvu uveřejní zadavatel vhodným způsobem po celou dobu trvání lhůty pro podání nabídek. Veřejný zadavatel nesmí opakovaně vyzývat stejný okruh zájemců, není-li to odůvodněno předmětem plnění veřejné zakázky či jinými zvláštními okolnostmi.¹⁰

Zadávací řízení dle kategorie zadavatele

Všechny kategorie zadavatelů, tedy zadavatel veřejný, zadavatel dotovaný i zadavatel sektorový, jsou oprávněny zadat veřejnou zakázku v otevřeném řízení, užším řízení, a pokud splní zákonné podmínky tak také v jednacím řízení s uveřejněním i bez uveřejnění.

Naproti tomu, soutěžní dialog a zjednodušené podlimitní řízení je oprávněn pro zadání veřejné zakázky použít pouze veřejný zadavatel.

Veřejný zadavatel

Může pro zadání nadlimitní VZ použít otevřené řízení, užší řízení, dále splní-li

¹⁰ Veřejné zakázky. *BusinessInfo* [online]. Vydáno 3.12.2010 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/verejne-zakazky-opu/1000818/46143/#b31>>

zákonné podmínky pro jejich použití i jednací řízení s uveřejněním, jednací řízení bez uveřejnění soutěžní dialog nebo zjednodušené podlimitní řízení.

Jednací řízení s uveřejněním může použít na veřejnou zakázku nadlimitní i podlimitní za předpokladu, že předmětem VZ jsou služby uvedené v příloze č. 2 ZVZ (např. hotelové, restaurační služby, právní služby, vzdělávací a profesní služby).

Pro zadání podlimitní VZ zakázky může veřejný zadavatel použít (kromě otevřeného řízení nebo užšího řízení) jednací řízení s uveřejněním, jednací řízení bez uveřejnění, soutěžní dialog nebo zjednodušené podlimitní řízení, opět je nutné, aby splnil požadavky kladené zákonem. Výjimkou je možnost veřejného zadavatele zadat podlimitní veřejnou zakázku ve zjednodušeném podlimitním řízení bez naplnění dalších podmínek v případě, jedná-li se o podlimitní veřejnou zakázku na dodávky nebo na služby, nebo o podlimitní veřejnou zakázku na stavební práce s předpokládanou hodnotou nepřesahující 20 milionu korun bez DPH.

Dotovaný zadavatel

Zde platí ohledně možnosti použití jednotlivých druhů zadávacího řízení totéž, co pro zadavatele veřejného.

Sektorový zadavatel

Také může pro zadání jakékoliv veřejné zakázky použít jednací řízení s uveřejněním, a to bez naplnění dalších zákonných podmínek. Jednací řízení bez uveřejnění může využít rovněž, musí ale splnit zákonem stanovené podmínky. Nemůže použít soutěžní dialog nebo zjednodušené podlimitní řízení.¹¹

2.3.5. Zákonné lhůty

Zákon o VZ především stanoví, že veškeré lhůty určené veřejným zadavatelem musí být stanoveny s ohledem na předmět veřejné zakázky. Z daného vyplývá, že lhůty určuje zadavatel veřejné zakázky, který při jejím určování musí brát ohled na předmět veřejné zakázky, zejména by měl přihlídnout k době nezbytné pro zpracování a předložení nabídek

¹¹ Veřejné zakázky. *BusinessInfo* [online]. Vydáno 3.12.2010 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/verejne-zakazky-opu/1000818/46143/#b31>>

uchazeči. Všechny lhůty počínají běžet dnem následujícím po dni odeslání oznámení či výzvy o zahájení zadávacího řízení nebo výzvy k podání nabídek.

Lhůty pro doručení žádosti o účast ve výběrovém řízení (veřejný zadavatel)

Lhůty pro doručení žádostí o účast v užším řízení, jednacím řízení s uveřejněním nebo soutěžním dialogu a požadovaných dokladů prokazujících splnění kvalifikace nesmí být:

a) u nadlimitních veřejných zakázek

1. kratší než 37 dnů
2. kratší než 15 dnů v užším řízení a jednacím řízení s uveřejněním, pokud z naléhavých objektivních důvodů nelze stanovit lhůtu podle bodu 1,

b) u podlimitních veřejných zakázek

1. kratší než 15 dnů
2. kratší než 10 dnů v užším řízení a jednacím řízení s uveřejněním, pokud z naléhavých objektivních důvodů nelze stanovit lhůtu podle bodu 1.

Lhůty pro poskytnutí zadávací dokumentace

- zadávací dokumentace v listinné podobě dodavateli na jeho žádost bezodkladně, zadávací dokumentaci v elektronické podobě zadavatel poskytne nejpozději do 6 dnů a ve zjednodušeném podlimitním řízení nejpozději do 2 pracovních dnů ode dne doručení písemné žádosti dodavateli.
- kvalifikační dokumentace v listinné či elektronické podobě dodavateli bezodkladně, nejpozději do 6 pracovních dnů ode dne doručení písemné žádosti dodavatele.
- dodatečné informace k zadávacím podmínkám nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne doručení požadavku dodavatele; při zkrácených lhůtách nejpozději do 3 pracovních dnů.
- dodatečné informace k požadavkům na kvalifikaci nejpozději do 3 pracovních dnů ode dne doručení požadavku dodavatele; při zkrácených lhůtách nejpozději do 2 pracovních dnů.

Nově byla zrušena 12- denní lhůta pro doručení žádosti dodavatele o dodatečné informace k zadávacím podmínkám zadavateli před dnem pro podání nabídek.

Lhůty pro podání nabídek (veřejný zadavatel)

a) u nadlimitních veřejných zakázek

1. kratší než 52 dny v otevřeném řízení
2. kratší než 40 dnů v užším řízení
3. kratší než 10 dnů v užším řízení, pokud z naléhavých objektivních důvodů nelze stanovit lhůtu podle bodu 2

b) u podlimitních veřejných zakázek

1. kratší než 22 dny v otevřeném řízení
2. kratší než 15 dnů v užším řízení a ve zjednodušeném podlimitním řízení
3. kratší než 7 dnů v užším řízení a ve zjednodušeném podlimitním řízení pokud z naléhavých objekt. důvodů nelze stanovit lhůtu dle bodu 2

Lhůty pro doručení žádosti o účast ve výběrovém řízení (sektorový zadavatel)

Právní úprava lhůt v zadávacím řízení pro sektorového zadavatele je do určité míry shodná s právní úpravou platnou pro veřejného zadavatele. Lhůty musí být stanoveny s ohledem na předmět veřejné zakázky. Ale existují i odlišnosti např. že, lhůta pro podání nabídek v užším řízení a v jednacím řízení s uveřejněním může být stanovena i na základě dohody zadavatele se všemi zájemci. Tato lhůta musí být pro všechny zájemce shodná. Lhůta pro doručení žádosti o účast v užším řízení nebo jednacím řízení s uveřejněním nebo lhůta pro doručení potvrzení zájmu o účast nesmí být:

a) u nadlimitních veřejných zakázek

1. kratší než 37 dnů
2. kratší než 22 dny, pokud z naléhavých objektivních důvodů nelze stanovit lhůtu podle bodu 1

Lhůty pro podání nabídek (sektorový zadavatel)

u nadlimitních veřejných zakázek nesmí být kratší než:

1. otevřené řízení 52 dnů

2. užití řízení 24 dnů, v odůvodněných případech 10 dnů
3. jednací řízení s uveřejněním 24 dnů, v odůvodněných případech 10 dnů¹²

2.3.6. Kvalifikace dodavatele

Dodavatel VZ (tj. fyzická nebo právnická osoba, která dodává zboží, poskytuje služby nebo provádí stavební práce) ucházející se o veřejnou zakázku musí splňovat zákonem stanovenou kvalifikaci. Kvalifikací dodavatele se rozumí jeho způsobilost pro plnění předmětu veřejné zakázky v rozsahu stanoveném zadavatelem. Prokázání splnění kvalifikace dodavatelem ve vedeném zadávacím řízení tak poskytuje zadavateli jistotu, že dodavatel, kterému bude veřejná zakázka zadána, bude po všech stránkách způsobilý ke splnění povinností vyplývajících pro něj z uzavřené smlouvy a že neexistují okolnosti, které by realizaci veřejné zakázky vybraným dodavatelem bránily.

Zákon vymezuje čtyři kategorie kvalifikačních požadavků:

- 1) základní kvalifikační předpoklady (§ 53 ZVZ)
- 2) profesní kvalifikační předpoklady (§ 54 ZVZ)
- 3) ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady (§ 55 ZVZ)
- 4) technické kvalifikační předpoklady (§ 56 ZVZ)

ad 1) Základní kvalifikační předpoklady

Zahrnují základní požadavky na osobní bezúhonnost dodavatele v oblasti trestní, disciplinární a majetkové včetně požadavku na řádné plnění veškerých platebních povinností ve vztahu k veřejným rozpočtům. Taxativně jsou vymezeny v § 53 ZVZ. Prokázání splnění základních kvalifikačních předpokladů je veřejný zadavatel povinen požadovat od všech dodavatelů a to v případě zadávání jak nadlimitních tak podlimitních VZ.

¹² Veřejné zakázky. *BusinessInfo* [online]. Vydáno 3.12.2010 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech-verejne-zakazky-opu/1000818/46143/#b31> >

Výčet základních kvalifikačních předpokladů.

a) trestní bezúhonnost dle § 53 odst. 1 písm. a) a b) ZVZ splňuje dodavatel, který nebyl pravomocně odsouzen (nebo u kterého bylo odsouzení zahlazeno) pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání dodavatele, nebo pro trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny nebo účasti na organizované zločinecké skupině, legalizace výnosů z trestné činnosti, podílnictví, přijímání úplatku, podplácení, nepřímého úplatkářství, podvodu, úvěrového podvodu a to vč. přípravy, pokusu nebo účastenství na takových trestných činech. V českém trestním právu neexistuje trestní odpovědnost právnických osob, prokazuje se prostřednictvím osob, které tvoří statutární orgán dodavatele. V případě zahraničního dodavatele, se sídlem mimo území České republiky, trestní bezúhonnost musí splňovat jak ve vztahu k území České republiky, tak ve vztahu k zemi svého sídla, místa podnikání či bydliště.

b) Absence nekalosoutežního jednání. dle ust. § 53 odst. 1 písm. c) ZVZ, je vymezen úzce, nevztahuje na celou oblast nekalé soutěže, ale pouze na nedostatek naplnění skutkové podstaty nekalé soutěže formou podplácení podle obchodního zákoníku v posledních třech letech.

c) Absence úpadku, nucené správy a likvidace dle ust. § 53 odst. 1 písm. d) a e) ZVZ. Tato podmínka má z účasti na zadávacím řízení vyloučit ty dodavatele, u kterých není s ohledem na špatnou finanční a hospodářskou situaci předpoklad splnění závazků vyplývajících z uzavřené smlouvy. Toto nesplňuje dodavatel, u kterého probíhá nebo v posledních třech letech proběhlo insolvenční řízení v němž bylo vydáno rozhodnutí o úpadku nebo insolvenční návrh byl zamítnut proto, že majetek dlužníka nepostačuje k úhradě nákladů insolvenčního řízení, nebo prohlášený konkurs byl zrušen proto, že majetek dlužníka byl zcela nepostačující. Pouhé zahájení insolvenčního řízení proti dodavateli není překážkou pro jeho účast v zadávacím řízení, aby tento předpoklad nesplňoval, musí být toto řízení ukončeno a vydáno příslušné rozhodnutí.

d) Řádné plnění platebních povinností ve vztahu k veřejným rozpočtům dle ust. § 53 odst. 1 písm. f), g) a h) ZVZ. Tzn. že, předpoklady splňuje ten dodavatel, který nemá v evidenci daní daňové nedoplatky, nemá nedoplatky na pojistném na veřejné zdravotní pojištění, na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

e) Disciplinární bezúhonnost, absence zápisu v rejstříku osob se zákazem plnění veřejných zakázek dle ust. § 53 odst. 1 písm. i) a j) ZVZ.

Zájemce prokazuje splnění základních kvalifikačních předpokladů předložením:

- a) výpisu z evidence Rejstříku trestů [odst. 1 písm. a) a b)],
- b) potvrzení příslušného finančního úřadu a ve vztahu ke spotřební dani čestného prohlášení [odstavec 1 písm. f),
- c) potvrzení příslušného orgánu či instituce [odstavec 1 písm. h)],
- d) čestného prohlášení [odstavec 1 písm. c) až e) a g), i) až l)].¹³

ad 2) Profesní kvalifikační předpoklady

Prokázání splnění profesních kvalifikačních předpokladů je možné rozdělit na dvě skupiny, a to skupinu profesních kvalifikačních předpokladů, které musí být splněny vždy, a skupinu profesních kvalifikačních předpokladů, které musí být splněny pouze tehdy, pokud tak stanoví zvláštní právní předpis.

Do první skupiny patří:

- a) výpis z obchodního rejstříku, či výpis z jiné obdobné evidence.
- b) doklad o oprávnění k podnikání v rozsahu odpovídajícím předmětu VZ (doklad prokazující příslušné živnostenské oprávnění či licenci).

Do druhé skupiny patří:

- c) doklad vydaný profesní samosprávnou komorou či jinou profesní organizací prokazující jeho členství, je-li takové členství nezbytné pro plnění VZ.
- d) doklad osvědčující odbornou způsobilost dodavatele nebo osoby, jejímž prostřednictvím odbornou způsobilost zabezpečuje, je-li pro plnění VZ nezbytné. U veřejné zakázky na stavební práce to musí být doklad o autorizaci osoby, která zabezpečuje odborné vedení provádění stavby a má pro tuto činnost oprávnění podle autorizačního zákona. Ale také to může být např. oprávnění k hornické činnosti, jde-li o stavební práce prováděné hornickým způsobem. Obsahuje-li předmět veřejné zakázky na stavební práce také projektovou činnost, musí být dokladována příslušná autorizace projektanta.¹⁴

¹³ KRENK, M. *Prokazování základních kvalifikačních předpokladů*. Zpravodaj vZ24 [online]. 2011, číslo č. 6, str.6 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z: <http://www.vz24.cz/obj/obsah_fck/vz24_6_2n.pdf>

¹⁴ SERAFÍN, P, DVOŘÁK, D, *Zadávání veřejných zakázek ve stavebnictví*. 1. vyd. Praha, ABF – nakladatelství, 2009, ISBN 978-80-86905-51-8, s. 96-97.

ad 3) Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady

Na rozdíl od technických a kvalifikačních předpokladů ZVZ v § 55 odst. 1 nestanoví, co má dodavatel prokázat, ale stanovuje jakými doklady má tuto způsobilost doložit. Zadavatel je tedy povinen v oznámení či výzvě o zahájení zadávacího řízení stanovit:

- rozsah požadovaných informací a dokladů
- způsob prokázání splnění těchto kvalifikačních předpokladů
- minimální úroveň těchto kvalifikačních předpokladů

Vymezení minimální úrovně kvalifikačních předpokladů musí vždy odpovídat druhu, rozsahu a složitosti veřejné zakázky.

Veřejný zadavatel může k prokázání ekonomických a finančních předpokladů požadovat předložení jednoho či více z těchto dokladů:

a) pojistnou smlouvu, jejímž předmětem je pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou dodavatelem třetí osobě. Zadavatel by měl vymezit minimální úroveň pojistné částky, výši spoluúčasti a stanovit povinný rozsah po dobu plnění veřejné zakázky.

b) poslední zpracovanou rozvahu nebo určitou část rozvahy. Zadavatel musí přesně vymezit, jaký údaj má být doložen. Např. kladný hospodářský výsledek, stanovení určité míry zisku, míru likvidity či míru zadluženosti. Požadovaným údajem ale nesmí být výše základního kapitálu, neboť tento údaj nevyjadřuje nic o ekonomickém postavení subjektu.

c) údaj o celkovém obratu dodavatele, popřípadě obrat dosažený dodavatelem s ohledem na předmět veřejné zakázky, a to nejvýše za poslední 3 účetní období. V případě, že dodavatel vznikl později, údaj o obratu lze požadovat i za kratší než tříleté období. Opět je nutné vymezit minimální úroveň obratu dodavatele s ohledem na rozsah a složitost předmětu veřejné zakázky. Obecně je jako přiměřený považován obrat v hodnotě do výše dvojnásobku předpokládané hodnoty veřejné zakázky.

d) Kromě dokladů uvedených v bodech (a, b, c) může veřejný zadavatel požadovat také jiné doklady prokazující splnění ekonomických a finančních předpokladů dodavatele¹⁵

¹⁵ Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

ad 4) Technické kvalifikační předpoklady

Zákon o VZ v § 56 taxativně vymezuje technické kvalifikační předpoklady. Požadovaný rozsah kvalifikace je omezen na doklady a informace bezprostředně se vztahující k předmětu veřejné zakázky. Veřejný zadavatel je oprávněn požadovat prokázání splnění jednoho či více technických kvalifikačních předpokladů. Opět musí stanovit rozsah požadovaných informací a dokladů, způsob prokázání splnění kvalifikačních předpokladů a minimální úroveň těchto kvalifikačních předpokladů, odpovídající druhu, rozsahu a složitosti předmětu plnění veřejné zakázky.

K prokázání splnění technických kvalifikačních předpokladů dodavatele pro plnění veřejné zakázky na stavební práce může veřejný zadavatel požadovat:

a) seznam stavebních prací provedených dodavatelem za posledních 5 let a osvědčení objednatelů o řádném plnění nejvýznamnějších z těchto stavebních prací; osvědčení musí zahrnovat cenu, dobu a místo provádění stavebních prací, údaj o tom, zda byly tyto stavební práce provedeny řádně a odborně.

b) seznam techniků či technických útvarů, jež se budou podílet na plnění VZ bez ohledu na to, zda jde o zaměstnance dodavatele nebo osoby v jiném vztahu k dodavateli.

c) osvědčení o vzdělání a odborné kvalifikaci dodavatele nebo vedoucích zaměstnanců dodavatele nebo osob v obdobném postavení a osob odpovědných za vedení realizace příslušných stavebních prací.

d) opatření v oblasti řízení z hlediska ochrany životního prostředí, která bude dodavatel schopen použít při plnění veřejné zakázky, je-li to odůvodněno předmětem veřejné zakázky.

e) přehled průměrného ročního počtu zaměstnanců dodavatele či jiných osob podílejících se na plnění zakázek podobného charakteru a počtu vedoucích zaměstnanců dodavatele nebo osob v obdobném postavení za poslední 3 roky.

f) přehled nástrojů či pomůcek, provozních a technických zařízení, které bude mít dodavatel při plnění veřejné zakázky k dispozici.

Je-li to odůvodněno předmětem veřejné zakázky, může veřejný zadavatel v rámci prokázání technických kvalifikačních předpokladů požadovat předložení certifikátu systému řízení jakosti vydaného podle českých technických norem akreditovanou osobou nebo obdobné rovnocenné doklady vydané v členském státě Evropské unie.

Dále také doklady o registraci v systému řízení a auditu z hlediska ochrany životního prostředí (EMAS) popřípadě certifikát řízení z hlediska ochrany životního prostředí vydaného podle českých technických norem akreditovanou osobou. Veřejný zadavatel uzná rovnocenné doklady vydané v členském státě Evropské unie.¹⁶

2.3.7. Hodnoticí kritéria

Kritéria pro zadání veřejné zakázky jsou základním faktorem, dle kterého probíhá posuzování a hodnocení nabídek. Hodnotící komise je povinna při posuzování postupovat nediskriminačním a transparentním způsobem dle zásad, které stanoví ZVZ, přičemž se musí řídit výlučně stanovenými kritérii. Tyto musí být zadavatelem stanoveny tak, aby umožňovaly hodnotit jednotlivé nabídky s ohledem na očekávané požadavky zadavatele a došlo tak k naplnění cíle, který je zadáním VZ sledován.

Zákon o VZ (§ 78 odst. 1) rozeznává pouze dvě základní hodnoticí kritéria:

- a) ekonomická výhodnost nabídky
- b) nejnižší nabídková cena

Zákon žádným způsobem neomezuje zadavatele v možnosti volby hodnoticího kritéria. Záleží vždy pouze na rozhodnutí zadavatele dle konkrétní situace a složitosti veřejné zakázky jaké kritérium zvolí.

Ekonomická výhodnost nabídky

Je-li zadavatelem zvoleno základní hodnoticí kritérium ekonomická výhodnost nabídky, musí být vždy stanovena dílčí hodnoticí kritéria tak, aby vyjadřovala vztah užitné hodnoty a ceny. Tato hodnoticí kritéria se musí vztahovat k nabízenému plnění veřejné zakázky. Mohou jimi být kromě nabídkové ceny, která musí být požadován vždy, zejména kvalita, technická úroveň nabízeného plnění, estetické a funkční vlastnosti, vlastnosti plnění z hlediska vlivu na životní prostředí, vliv na zaměstnanost osob se zdravotním postižením, provozní náklady, návratnost nákladů, záruční a pozáruční servis, zabezpečení dodávek, dodací lhůta nebo lhůta pro dokončení. Jednotlivým dílčím hodnoticím kritériím musí stanovit

¹⁶ Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

váhu, kterou vyjádří v procentech, nebo stanoví jiný matematický vztah mezi dílčími kritérii. Stanovená váha může být u jednotlivých dílčích hodnotících kritérií shodná. Zadavatel uvede dílčí hodnotící kritéria a jejich váhu v oznámení či výzvě o zahájení zadávacího řízení nebo v zadávací dokumentaci. Jestliže zadavatel není objektivně schopen stanovit váhu dílčích hodnotících kritérií, uvede dílčí hodnotící kritéria v sestupném pořadí podle významu, který jim zadavatel přisuzuje.

Nejnižší nabídková cena

Použití základního hodnotícího kritéria nejnižší nabídkové ceny je nejjednodušší a nejčastější způsob při posouzení a vyhodnocení zadávacího řízení. Hodnotící komise stanoví pořadí nabídek podle výše nabídkové ceny. Před stanovením pořadí úspěšnosti nabídek komise posoudí jednotlivé nabídkové ceny dle § 77. Jestliže nabídka obsahuje mimořádně nízkou nabídkovou cenu ve vztahu k předmětu veřejné zakázky, musí si hodnotící komise vyžádat od uchazeče písemné zdůvodnění těch částí nabídky, které jsou pro výši nabídkové ceny podstatné. Neodůvodnil-li uchazeč mimořádně nízkou nabídkovou cenu ve stanovené lhůtě nebo posoudila-li hodnotící komise jeho zdůvodnění jako neopodstatněné, musí být nabídka vyřazena.

3. ANALÝZA HODNOTICÍCH KRITÉRIÍ VYBRANÉHO SEGMENTU VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

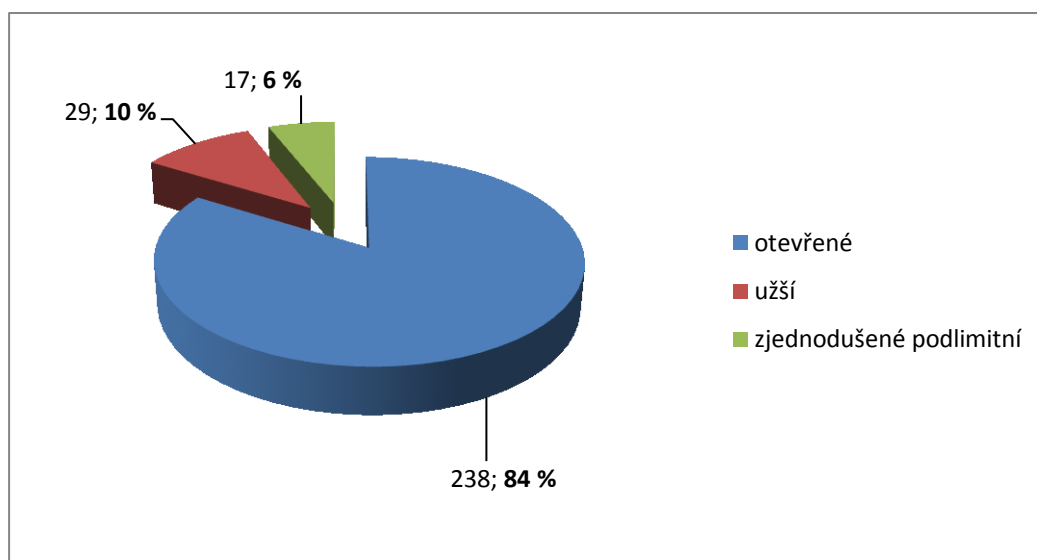
Součástí této diplomové práce je praktická část, která rozebírá a popisuje hodnotící kritéria a s tím související kvalifikační předpoklady zadávacích řízení u vybraných veřejných zakázek na stavební práce. Jedná se o veřejné zakázky na stavební práce, které byly oznámeny na veřejně přístupném informačním systému veřejné správy www.isvzus.cz nebo na portále www.verejna-soutez.cz. Pracovníci vybrané stavební společnosti, na základě podmínek pro výběr vhodných zadávacích řízení stanovených vnitřními předpisy, vybrali tato oznámení a zařadili je do firemní databáze zakázek vhodných k dalšímu možnému zpracování. (Viz příloha č. 1 – Sledované zakázky).

Po prověření a prozkoumání zadávacích podmínek, zejména ekonomických, finančních a technických kvalifikačních předpokladů, také zadaných lhůt ke zpracování, odpovědní vedoucí pracovníci společnosti rozhodnou, zda je nabídka, ať už z důvodů zadaných požadavků, či jiných, vhodná ke zpracování či nikoliv. Následně po kladném rozhodnutí dojde ke zpracování nabídky a odevzdání zadavateli ve stanoveném termínu. V případě, zakázek, které nebyly vybrány jako vhodné ke zpracování, dojde k jejich přesu do archivu nevybraných zakázek. Databáze tedy obsahuje veřejně přístupné informace, které byly zveřejněny na výše uvedených webových adresách v období 07/2010 – 03/2011.

3.1. Druhy zadávacího řízení analyzovaného souboru

Ve sledovaném období tj. od července 2010 do března 2011 bylo zaznamenáno do firemní databáze celkem 284 údajů o vyhlášených veřejných zakázkách. Největší část z tohoto počtu, 238 veřejných zakázek, bylo zadáno v otevřeném řízení, což činí 84 % z celkového počtu. Užší řízení bylo zvoleno pro 29 zadávacích řízení to je 10 % z celkového počtu VZ. Zjednodušené podlimitní řízení bylo použito pouze u 17 veřejných zakázek a to je pouze 6 % z celkového počtu sledovaných vyhlášených veřejných zakázek analyzovaného souboru. Graf č. 3.1 znázorňuje vzájemný poměr jednotlivých zadávacích řízení.

Graf č. 3.1 – Rozložení použitých druhů ve vzorku zadávacích řízení

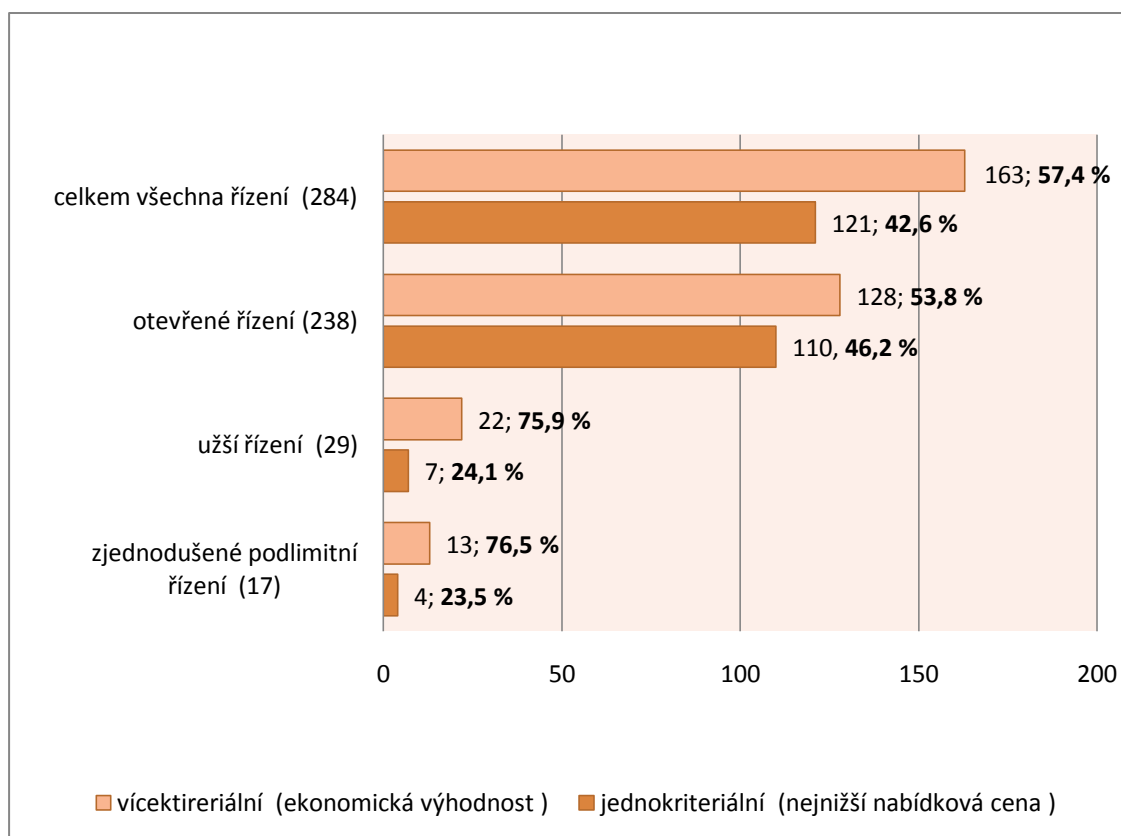
Zdroj: Vlastní zpracování na základě analyzovaného vzorku veřejných zakázek

3.2. Hodnotící kritéria vybraného segmentu veřejných zakázek

Jak již bylo napsáno v předcházející kapitole, ZVZ připouští pouze dvě základní hodnotící kritéria pro zadávání veřejných zakázek, nejnížší nabídkovou cenu a ekonomickou výhodnost nabídky. Výběr kritéria záleží pouze na uvážení zadavatele. V analyzovaném souboru zadavatelé používali obě metody poměrně rovnoměrným způsobem (viz. Graf č. 3.2). Z celkového počtu 284 řízení bylo u 163 řízení (tj. 57,4 %) použito kritérium ekonomické výhodnosti a u 121 řízení (tj. 42,6 %) bylo použito kritérium nejnížší nabídkové ceny.

Rozložení hodnotících metod dle jednotlivých druhů zadávacího řízení bylo podobné. V otevřeném řízení byla vícekritériální metoda použita u 53,8 % výběrových řízení a jednokritériální metoda u 46,2 % řízení. V užším zadávací řízení a zjednodušeném podlimitním řízení je poměr hodnotících kritérií již více diferenciován. Metoda ekonomické výhodnosti nabídky byla u obou druhů řízení použita ve větší míře cca v 76 %, kritérium nejnížší nabídkové ceny bylo použito v 24 %.

Graf č. 3.2 Poměr použití metod pro hodnocení nabídek ve sledovaném souboru

Zdroj: Vlastní zpracování na základě analyzovaného vzorku veřejných zakázek

3.2.1. Ekonomická výhodnost nabídky (vícekritériální)

Zvolí-li zadavatel jako hodnotící kritérium veřejné zakázky ekonomickou výhodnost nabídky musí vždy stanovit dílčí hodnotící kritéria a dle jejich významu určit váhu každému z nich (jednotlivá dílčí kritéria mohou mít shodnou váhu). Dílčí kritéria se musí vztahovat k předmětu veřejné zakázky a jedním z nich musí být vždy nabídková cena. Další možná kritéria jsou v ZVZ uvedena příkladným výčtem (např. kvalita, technická úroveň nabízeného plnění, estetické a funkční vlastnosti, vlastnosti plnění z hlediska vlivu na životní prostředí, provozní náklady, návratnost nákladů, záruční a pozáruční servis, zabezpečení dodávek, dodací lhůta nebo lhůta pro dokončení). Předmětem hodnotících kritérií nemohou být ekonomické, finanční, a technické kvalifikační předpoklady.

Zadat správná kritéria a také stanovit jednotlivé váhy, to je jedním z nejobtížnějších

úkolů zadavatelů při zadávacích řízeních. Dle Ochrany (2008) lze hodnoticí kritéria klasifikovat podle typů a druhů. Jejich přehled je znázorněn v tabulce č. 3.1.

Tabulka č. 3.1 Klasifikace dílčích kritérií

Typy hodnoticích kritérií	Druhy dílčích kritérií	Příklady
Kvantitativní	Nákladová	Nejnižší nabídková cena
		Provozní náklady
		Návratnost nákladů
	Užitková	Technická úroveň řešení
		Technické parametry
		Vliv na životní prostředí
	Časová	Záruční a pozáruční servis
		Dodací lhůta
		Lhůta pro dokončení
Kvalitativní	Estetické vlastnosti	Estetický soulad projektu s historickým okolím
	Kvalita	Míra uspokojení s nabízenou kvalitou

Zdroj: Ochrana F, Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek. str. 37.

Zákon nestanoví kolik kritérií a jak mají být kritéria nastavena, tak aby vyjadřovala skutečně ekonomickou hodnotu nabízeného plnění. S ohledem na smysl zadávacího řízení tj. hospodárné a účelné nakládání s veřejným majetkem je třeba dbát na to, aby výsledné hodnocení opravdu posuzovalo ekonomický přínos nabídky. Zadavatel by měl být schopen prokázat, proč zvolil určitá kritéria a jak stanovil jejich váhy.

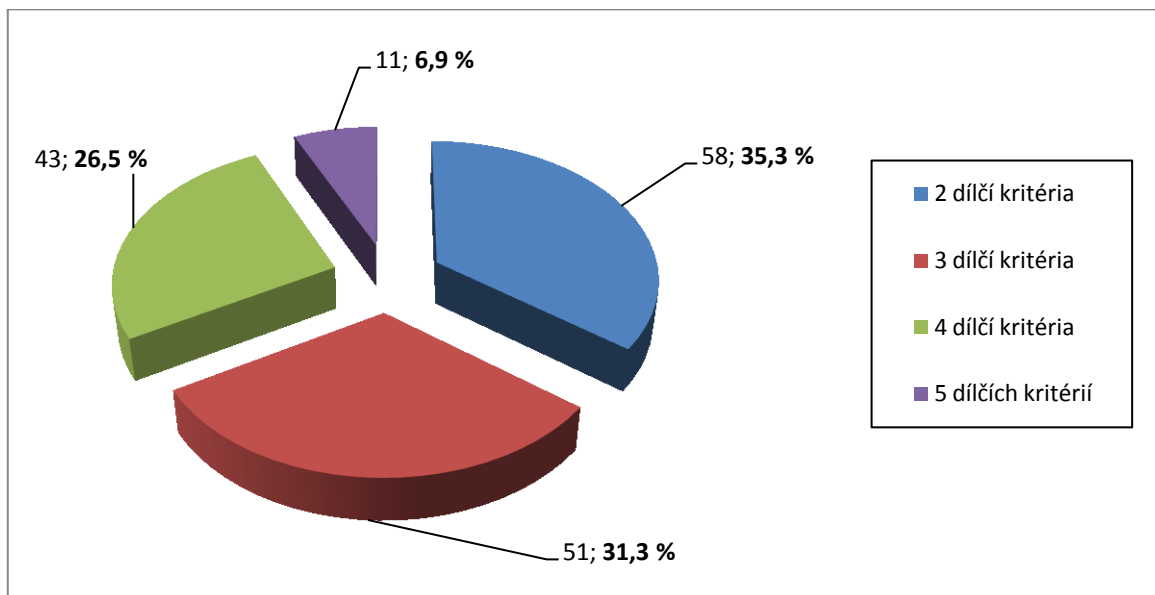
Dílčí kritéria u vybraného segmentu veřejných zakázek

▪ Počet zadaných kritérií.

Zadavatelé veřejných zakázek při zadávání dílčích kritérií kromě nabídkové ceny volili různá kritéria. Z časových kritérií to byla: doba realizace, záruční doba, doba splatnosti faktur, doba servisního zásahu. Z nákladových např. výše sankcí či pokut za nedodržení lhůt, bankovní záruky či garance, ale i kritéria užitková (technické parametry, organizační zajištění, plán jakosti aj.). Počet zvolených dílčích kritérií se pohyboval v rozmezí dvou až pět kritérií.

Dílčí kritéria v počtu dva, tři a čtyři byla volena poměrně rovnoměrně. Dvě kritéria byla použita v 58 případech zadávacích řízení tj. 35,3 %, tři kritéria v 51 případech tj. 31,3 % a čtyři kritéria v 43 případech tj. 26,5 % zadávacích řízení. Pět kritérií bylo použito výjimečně pouze v 11 případech tj. 6,9 %. Více než pět kritérií ve vybraném vzorku nebylo zvoleno (viz. Graf č. 3.3).

Graf č. 3.3 Rozdělení analyzovaného souboru dle zadaných kritérií (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z analyzovaného vzorku zadávacích řízení veřejných zakázek

▪ ***Dvě dílčí kritéria***

Nejčastěji zadavatelé volili při zadávání veřejných zakázek pouze dvě dílčí hodnotící kritéria a to v 35 % z celkového počtu zadaných výběrových řízení. Hlavním dílčím kritériem, které má také nejvyšší váhu (mezi 60 - 95 %) byla volena nabídková cena. Jako druhé dílčí kritérium, bylo nejčastěji zadáváno některé z oblasti tzv. časových kritérií. Seřadíme-li tato druhá dílčí kritéria sestupně podle četnosti použití, byla použita takto: termín realizace tzn. doba provádění díla, záruční doba, sankce za nedodržení lhůt.

V tabulce č. 3.2 jsou uvedeny příklady dílčích kritérií, které zadavatelé použili při hodnocení konkrétních zadávacích řízení z analyzovaného souboru. Jak je patrné, zadavatelé k hlavnímu a vždy povinnému dílčímu kritériu nabídková cena ve výši 80 – 85 % volili druhé dílčí kritérium kvantitativní časové, nebo kvantitativní užitkové (15 - 20 %).

Tabulka č. 3.2 – Dvě dílčí kritéria hodnocení VZ

Regionální kompostárna Slavičín		Rekonstrukce kina ve Vítkově		Stavební práce na průmyslových budovách		Zateplení vybraných objektů Nemocnice ve F-M	
Nabídková cena v Kč bez DPH	80 %	Nabídková cena v Kč bez DPH	80 %	Nabídková cena v Kč bez DPH	80 %	Nabídková cena v Kč bez DPH	85 %
Počet kalen. dnů trvání stavby	20 %	Smluvní pokuta za nedodržení lhůty	20 %	Záruka na dílo v měsících	20 %	Zkrácení doby realizace dílčích stavenišť	15 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě analyzovaného vzorku zadávacích řízení

▪ ***Tři dílčí kritéria***

Zadání tři dílčích kritérií pro vyhodnocení ekonomické výhodnosti nabídky byla v analyzovaném souboru použita ve 31 % zadávacích řízení. Zadavatelé VZ kromě hlavního kritéria nabídková cena (váha 40 – 80 %) používali pro hodnocení nejčastěji jako další dílčí kritérium dobu realizace a délku záruční doby nebo také výši bankovní garance, či výši smluvní pokuty či sankce za nedodržení termínu. Ale objevili se také kritéria, kdy k nabídkové ceně byly zadány kombinace např. plán jakosti, bankovní záruka, nebo také doba splatnosti faktur a záruční doba, popřípadě záruka na stavební část a záruka na technologii. Jaká kritéria použili zadavatelé u vybraných zakázek je patrné z tabulky č. 3.3

Tabulka č. 3.3. – Tři dílčí kritéria hodnocení veřejných zakázek

BIC Ostrava s.r.o.		Stavební úpravy kolejí B		Kanalizace a ČOV Svitávka		Intenzifikace ČOV Bílovice nad Svitavou	
Nabídková cena v Kč bez DPH	80 %	Nabídková cena v Kč bez DPH	70 %	Nabídková cena v Kč bez DPH	80 %	Nabídková cena v Kč bez DPH	80 %
Termín dokončení	15 %	Doba plnění veřejné zakázky	20 %	bankovní záruka za řádné provedení díla	15 %	Záruky za stavební část v měsících	10 %
Doba záruky	5 %	Smluvní pokuta	10 %	bankovní záruka za řádné plnění záručních podmínek	5 %	Záruka za technologickou část v měsících	10 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě analyzovaného vzorku zadávacích řízení

▪ Čtyři dílčí kritéria

Hodnocení veřejné zakázky dle čtyř dílčích kritérií již umožňuje zadavatelům zvolit poměrně širokou škálu možností. V souboru sledovaných zakázek byla čtyři dílčí kritérií použita poměrně často, téměř ve třetině případů (27 %). K povinné ceně nabídky (váha 50 – 80 %) jsou nejčastěji voleny kombinace doba realizace spolu se záruční dobou, či bankovní zárukou za řádné dokončení díla a sankcemi nebo pokutami za prodlení.

Ale je možné nalézt i jiné např. nabídková cena (váha 45 %), technické parametry (váha 35 %), sankce za prodlení (váha 10 %), lhůta plnění (váha 10 %). Další zajímavou variantou je nabídková cena (váha 60 %), plán jakosti (váha 25 %), výše bankovní záruky za splnění povinností zhotovitele z jeho odpovědností za vady (váha 10 %), výše bankovní záruky za splnění povinností zhotovitele ve smlouvě sjednaných (váha 5 %). Ale i takovou možnost jako je: nabídková cena (váha 55 %), termín realizace (váha 25 %), reference (váha 15 %), záruka (váha 5 %).

Při volbě dílčího kritéria „reference“ zadavatel, zřejmě nevědomě, zvolil kritérium, které není zcela v souladu se zákonem. V zákoně o VZ § 50 odst. 4 je stanoveno, že ekonomické, finanční a technické kvalifikační předpoklady nemohou být předmětem hodnotících kritérií.

Tabulka č. 3.4 – Čtyři dílčí kritéria hodnocení VZ

Městská plovárna Luhačovice		Přístavba ubytovacího pavilonu - Brno		Aplikační a vývojové laboratoře		VN Brno - vybudování LSPP	
Nabídková cena v Kč bez DPH	65 %	Nabídková cena v Kč bez DPH	70 %	Nabídková cena v Kč bez DPH	60 %	Nabídková cena v Kč bez DPH	85 %
Výše smluvní pokuty	20 %	Doba plnění veřejné zakázky	15 %	Plán jakosti na konkrétní podmínky této VZ	25 %	Technické parametry	35 %
Bankovní záruka po část záruční doby	10 %	Bankovní záruka	10 %	Bankovní záruka - odpovědnost za vady	10 %	Lhůta plnění	10 %
Záruční doba na stavební část díla	5 %	Lhůta pro odstranění vad	5 %	Bankovní záruka za splnění povinností v SoD sjednaných	5 %	Sankce	10 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě analyzovaného vzorku zadávacích řízení

V tabulce č. 3.4 jsou uvedena dílčí kritéria vybraných veřejných zakázek, tak jak je požadovali zadavatelé konkrétních výběrových řízení.

▪ **Pět dílčích kritérií**

Použití pěti dílčích hodnotících kritérií při zadávání veřejných zakázek je méně obvyklé, nicméně v analyzovaném souboru dat bylo použito v 7 % z celkového počtu zadávacích řízení z analyzovaného souboru. K povinné nabídkové ceně je téměř vždy zadáno kritérium termín plnění, záruční doba, pokuta či sankce za nedodržení stanovených lhůt. Poslední kritérium je již různé např. splatnost faktur, ale také organizační zajištění výstavby nebo doba servisního zásahu. V některých případech zadavatelé použili jako dílčí kritérium reference, nebo certifikáty jakosti řízení což, jak bylo uvedeno již výše, není podle zákona o VZ přípustné. Možné příklady hodnocení veřejných zakázek dle pěti dílčích kritérií, tak, jak je použili, zadavatelé v konkrétních zadávacích řízeních jsou uvedeny v tabulce č. 3.5.

Tabulka č. 3. 5 – Pět dílčích kritérií hodnocení VZ

Základní škola Metylovice		Rekonstrukce výrobního areálu s firmy SEWER s.r.o		Domov pro seniory Zastávka		Školící centrum Slezská Harta – společnosti GEMEC - UNION	
Nabídková cena v Kč bez DPH	50 %	Nabídková cena v Kč bez DPH	50 %	Nabídková cena v Kč bez DPH	80 %	Nabídková cena v Kč bez DPH	50 %
Splatnost faktur	20 %	Certifikáty	15 %	Délka realizace díla v kalendářních dnech	5 %	Délka splatnosti faktur	20 %
Záruční doba	10 %	Reference	15 %	Délka záruky za dílo v měsících nad požadovaný rámeček	5 %	Záruční doba v měsících	15 %
Doba realizace	10 %	Záruční doba	15 %	Smluvní pokuta za nedodržení termínu dokončení a předání díla	5 %	Organizační zajištění výstavby	10 %
Smluvní sankce	10 %	Termín realizace	5 %	Smluvní pokuta za neodstranění vad a nedodělků	5 %	Doba servisního zásahu	5 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě analyzovaného vzorku zadávacích řízení

Metoda hodnocení nabídek

Jak již bylo zmíněno v úvodu této části, zvolí-li zadavatel jako hodnotící kritérium ekonomickou výhodnost nabídky je povinen stanovit v zadávací dokumentaci váhy jednotlivých dílčích kritérií a také metodu hodnocení nabídek. Může použít jakoukoliv vhodnou metodu za předpokladu, že tato metoda vyhovuje principům a ostatním ustanovením zákona o VZ.

Kvantitativní kritéria jsou přímo vyhodnotitelná, neboť v sobě obsahují měřicí nákladové či užitkové jednotky. Do této skupiny patří dílčí kritéria nákladová, užitková a časová. Nákladová kritéria jsou kritéria minimalizační. Jelikož se náklady snažíme minimalizovat, nabídka, která v daném kritériu dosahuje nejnižších hodnot je nejlepší. Opakem jsou kritéria užitková. Ta měří stupeň uživatelského uspokojení z nabízeného veřejného statku či služby a proto usilujeme o maximalizaci uspokojení. Nabídka, která dosahuje nejvyšších hodnot v těchto parametrech je nejlepší. Kritéria časová se měří v časových jednotkách. Mohou být svým charakterem jak maximalizační (doba záruky) tak minimalizační (doba výstavby). Jsou-li kvantitativní kritéria vhodně stanovená, umožňují korektní hodnocení nabídek.¹⁷

Nejčastější používanou metodou je bodovací metoda. Zadavatelé analyzovaného souboru veřejných zakázek použili ke zhodnocení nabídek uchazečů tuto metodu vždy. V žádném výběrovém řízení z vybraného segmentu VZ nebyla použita žádná jiná metoda.

V příloze č. 2 je pro příklad přiložena zadávací dokumentace veřejné zakázky, která byla zadavatelem Zoologická zahrada, příspěvková organizace vyhlášena na provedení stavebních prací. Jedná se o otevřené zadávací řízení „Rekonstrukce pavilonu hrochů v ZOO Ostrava“.

Postup při použití metody je následující:

- zadavatel stanoví v zadávacích podmínkách jednotlivým dílčím kritériím váhy v procentech podle jejich důležitosti. Součet vah musí být 100.
- pro hodnocení nabídek použije komise bodovací stupnici v rozmezí 0 až 100.

¹⁷ OCHRANA, F, *Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek (ekonomická analýza)*. 1. vyd. Praha, Ekopress, s.r.o., 2008, 978-80-86929-46-0, s. 38.

- každé jednotlivé nabídce bude podle dílčího kritéria přidělena bodová hodnota, která odráží úspěšnost předmětné nabídky v rámci dílčího kritéria; rozlišují se přitom číselně vyjádřitelná a číselně nevyjádřitelná kritéria.
- u číselně vyjádřitelných kritérií, u nichž je kritérium tím lepší čím je jeho hodnota nižší (např. výše nabídkové ceny), získá nabídka bodovou hodnotu, která vznikne násobkem 100 a poměru hodnoty nejvhodnější nabídky k hodnocené nabídce.
- u číselně vyjádřitelných kritérií, u nichž je kritérium tím lepší, čím je jeho hodnota vyšší (např. výše smluvní pokuty), získá hodnocená nabídka bodovou hodnotu, která vznikne násobkem 100 a poměru hodnocené nabídky k nejvhodnější nabídce.
- zadavatel by měl určitá číselně vyjádřitelná kritéria limitovat, aby nedocházelo k situacím, kdy např. výše smluvních pokut zcela převáží nabídkovou cenu.
- číselně nevyjádřitelná kritéria jsou hodnocena počtem bodů, tak že nejvhodnější nabídce je přiděleno 100 bodů a každé následující nabídce je přiřazeno nižší, a to o podíl 100 a počtu účastníků.
- nakonec se jednotlivá bodová ohodnocení nabídek vynásobí příslušnou váhou daného kritéria a na základě součtu výsledných hodnot hodnotící komise stanoví výsledné pořadí.¹⁸

3.2.2. Nejnižší nabídková cena (jednokriteriální)

Toto kritérium je založeno na principu hospodárnosti, tedy nejnižší ceny, za niž lze dosáhnout potřebného standardu při pořízení, v našem případě, stavební práce. Zadavatelé používají toto hodnocení nabídek z důvodu poměrně jednoduchého způsobu vyhodnocení.

Pro použití této metody je nutné v zadávací dokumentaci stanovit pokud možno celkem podrobně rozsah předmětu díla.

V analyzovaném souboru bylo kritérium nejnižší nabídkové ceny pro hodnocení nabídek dodavatele použito ve 42,6 % ze všech zadávacích řízení. Jelikož výběr hodnocení záleží pouze na úvaze zadavatele nelze v analyzovaném souboru nalézt žádné zákonitosti tohoto rozhodnutí, např. zda se jedná spíše o veřejné zadavatele či převažují dotovaní zadavatelé.

¹⁸ SERAFÍN, P., DVOŘÁK, D., *Zadávání veřejných zakázek ve stavebnictví*. 1. vyd. Praha, ABF – nakladatelství, 2009, ISBN 978-80-86905-51-8, s. 127

Ze své profesní zkušenosti jsem nabyla dojmu, že častěji tuto metodu hodnocení používají územní samosprávné celky a příspěvkové organizace, které zřizují. Hlavním důvodem jsou patrně omezené finanční prostředky, kterými tyto územně samosprávné celky disponují. Klasickým příkladem je veřejná zakázka „Ekotermo - Ostrava Jih“. Zadavatelem této veřejné zakázky bylo Statutární město Ostrava – Městský obvod Ostrava – Jih. Zadávací dokumentace je uvedena v příloze č. 3.

Téměř u každého zadávacího řízení, kde je hodnotícím kritériem nejnižší nabídková cena, je výsledná nabídková cena, nižší o 20 - 50% než předpokládaná cena uvedená v zadávacím řízení.

3.3. Požadované kvalifikační předpoklady ve sledovaném souboru

Uchazeč, který má v úmyslu zúčastnit se výběrového řízení na veřejnou zakázku, musí dle ZVZ prokázat splnění určitých kvalifikačních předpokladů stanovených dle požadavků veřejného zadavatele. Ten je stanovil rovněž v souladu se zákonem o VZ a jejich prokázání je nutnou podmínkou pro posouzení a hodnocení nabídky uchazeče fakticky ve všech druzích řízení. Pro omezení počtu uchazečů v užším řízení a jednacím řízení s uveřejněním a soutěžním dialogu, provádí veřejný zadavatel déle výběr ze zájemců, kteří řádně prokázali splnění požadované kvalifikace podle objektivních kritérií. Objektivní kritéria musí být stanovena s ohledem na povahu, rozsah a složitost předmětu plnění VZ, musí být v souladu se zásadami pro zadávání VZ a musí odpovídat některému z ekonomických a finančních nebo technických kvalifikačních předpokladů.

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, zákon o VZ rozlišuje čtyři druhy těchto kvalifikačních předpokladů. Základní kvalifikační předpoklady a profesní kvalifikační předpoklady uvedené v § 53 a § 54 zákona o VZ jsou pro zadavatele i uchazeče povinné. Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady již nejsou taxativně vymezeny, záleží tedy pouze na zadavateli výběrového řízení, které předpoklady a jakým způsobem bude vyžadovat splnit po uchazečích. Zadavatel je ale vždy povinen vymezit rozsah a požadované minimum těchto kvalifikačních předpokladů.

3.3.1. Ekonomické a finanční předpoklady

Předložení dokladů prokazujících splnění zadaných ekonomických a finančních kritérií jsou pro zadavatele zárukou, že uchazeč je schopen řádně provést požadovaný předmět

plnění veřejné zakázky. Zadavatel by měl vhodně stanovit minimální úroveň těchto předpokladů. Měl by pečlivě zvažovat požadovanou úroveň těchto předpokladů. Může dojít k tomu, že příliš omezující kritéria splní pouze několik uchazečů nebo také žádný a naopak nízká úroveň kvalifikačních předpokladů dovolí ucházet se velkému počtu uchazečů. Oba dva extrémy jsou pro splnění předmětu veřejné zakázky nežádoucí.

Jak již bylo uvedeno v kapitole předcházející, zákon uvádí možné ekonomické a finanční předpoklady, které lze po uchazečích vyžadovat. Analýza těchto kritérií a příklady jednotlivých použití zadavateli v analyzovaném souboru jsou předmětem této části práce.

a) Pojistná smlouva.

Požadavek na předložení dokladu potvrzujícího existenci platné pojistné smlouvy, jejímž předmětem je pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou dodavatelem třetí osobě na určitou výši je téměř vždy povinným dokumentem.

Tabulka č. 3.6 - Výše požadovaného pojistného plnění zadávaných VZ

P.č	Název veřejné zakázky	Předpokl. cena díla (v mil. Kč)	Nutná výše pojist. smlouvy (v mil Kč)
1	Městská plovárna Luhačovice	145	150
2	Pavilon hrochů v ZOO Ostrava	36	10
3	Rekonstrukce kina ve Vítkově	30	10
4	Stavební úpravy budovy kolejí „B“	119	120
5	Domov pro seniory v Kopřivnici	46	50
6	FN Ostrava – Rekonstrukce JIP ...	290	150
7	ISÚ - Komorní Lhotka	19,5	20
8	Rekonstrukce BD Jubil. kolonie v Ostrava- Jih	20	20
9	Ekotermo - Ostrava Jih	96	100
10	Zateplení SŠ prof. Z. Matějčka O - Poruba	72	30
11	Obnova VI. Energetické ústředny	120	50
12	Stavební práce na průmyslových budovách	14	10
13	Vědeckotech. park - VIENNA point II	291	50

Zdroj: Vlastní zpracování na základě analyzovaného vzorku zadávacích řízení

Z dokumentu musí být patrné, že pojistná smlouva je v době podání nabídky platná a účinná. Pokud z jejího obsahu vyplývá, že u smlouvy dochází každoročně k automatické prolongaci, musí dodavatel tuto skutečnost doložit čestným prohlášením podepsaným osobou oprávněnou jednat jménem uchazeče. Výše pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou třetí osobě je požadována v rozmezí od 30 % - 100 % předpokládané ceny budoucího předmětu plnění veřejné zakázky. V analyzovaném souboru byl tento dokument požadován téměř vždy. Jak je patrné z tabulky č. 3.6. požadovaná výše pojistného plnění je různá. Převažuje ale požadavek na pojištění 50 - 100% předpokládané výše plnění VZ.

b) Poslední zpracovaná rozvaha a jiné ekonomické kvalifikační předpoklady

Předložení poslední zpracované rozvahy, potvrzené auditorem je sice méně častý požadavek na kvalifikační předpoklad, ale také se v zadávací dokumentaci objevuje. V užším řízení jsou také od zadavatelů požadovány údaje vycházející z rozvahy a výkazu zisků a ztrát. Jedná se např. o poměrové ukazatele, jako jsou ukazatelé likvidity, ukazatelé rentability a index důvěryhodnosti.

Ukazatelé likvidity – (běžná likvidita, pohotová likvidita a oběhová likvidita)

Patří do skupiny tzv. poměrových ukazatelů, které nahlédnutím do rozvahy a výkazu zisku a ztráty umožní základní analýzu stavu dané skupiny ukazatelů u vybrané společnosti. Ukazatelé likvidity se zaměřují na schopnost společnosti krátkodobě dostát svým závazkům, v případě vzniku neočekávaných problémů.

Běžná likvidita, která bývá nejčastěji požadována zadavateli VZ se vypočte podle

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobá pasiva}}$$

vzorce .Vyjadřuje, kolikrát oběžná aktiva pokrývají krátkodobé závazky společnosti. Doporučené jsou hodnoty na úrovni 1,5 případně 2.

Prokázání kvalifikačního předpokladu týkajícího se likvidity je zadavateli také požadován. V analyzovaném vzorku byl např. tento požadavek na splnění kvalifikačního předpokladu „Běžná likvidita hodnota koeficientu minimálně 1,1“ zadán veřejným zadavatelem Obec Horní Suchá v užším podlimitním zadávacím řízení na VZ „Rozšíření sálu a kuchyně Dělnického domu v Horní Suché“, a také zadavatelem na předmět VZ „Stavební

úpravy budovy kolejí „B“. Tento zadavatel požadoval prokázání splnění ukazatele likvidity (koeficient celkové likvidity) min. 1,00.

Ukazatelé rentability – (rentabilita celkového kapitálu, vlastního kapitálu, tržeb, nákladů).

Patří také do skupiny poměrových modelů. Rentabilitou se rozumí měřítko schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, popřípadě dosahovat zisku pomocí investovaného kapitálu. Obecně je rentabilita vyjadřována jako poměr zisku a investovaného kapitálu podle

$$\text{Rentabilita} = \frac{\text{Zisk}}{\text{Vložený kapitál}}$$

následujícího vztahu:

Nejčastěji je požadována hodnota rentability vlastního kapitálu (ROE).

Tento poměrový ukazatel, spolu s IN 95 a výší běžné likvidity byl např. požadován: Zadavatelem na provedení stavební zakázky "Mělník - dostavba kanalizace, 2. stavba - SO 01 Chloumek" uveřejněné pod ev. číslem v IS VZ US: 60048332.

Ukazatelé zadluženosti

Hodnotí úvěrové zatížení podniku. To je do určité výše žádoucí, nesmí ale podnik zatěžovat vysokými finančními náklady.

Celková zadluženost

Vypočítá se jako celkové dluhy (tj. cizí kapitál)/celková aktiva (potažmo také celková pasiva). Je přitom zřejmé, že tento zlomek by měl nabývat hodnot menších než 1, ale při kumulované ztrátě z minulých let se snadno přes jedničku přehoupne. Celkově nám pak toto číslo říká, kolik korun úvěrů připadá na jednu korunu celkového majetku firmy.

Prokázání tohoto kvalifikačního předpokladu „Celková zadluženost hodnota koeficientu maximálně 80% (tj. [(Cizí zdroje + Ostatní pasiva) / pasiva celkem] x 100 požadoval zadavatel Obec Horní Suchá v užším podlimitním zadávacím řízení na VZ „Rozšíření sálu a kuchyně Dělnického domu v Horní Suché“ po uchazečích o tuto VZ uveřejněnou pod ev. číslem IS VZ US: 60047667.

Altmanův index, Index důvěryhodnosti IN95

Jedná se o složené finanční ukazatele tzv. bankrotní modely, které dokážou s určitou pravděpodobností napovědět, zda se firma náhodou v nadcházejícím období nechystá

zkrachovat Předpokladem tohoto výsledku, je fakt, že firmy ohrožené úpadkem vykazují několik období před touto událostí symptomy, které jsou pro bankrot typické. Mezi nejčastější indikátory bankrotu patří problémy s běžnou likviditou, výší čistého pracovního kapitálu a nízké hodnoty rentability celkového vloženého kapitálu.¹⁹

Altmanův index to dokáže předpovědět až s 80% pravděpodobností. Index se aplikuje a aplikoval zejména v USA. Pro české prostředí byl zkonstruován odvozený index důvěryhodnosti IN95. Jeho snahou je vyhodnotit finanční zdraví českých firem v českém prostředí. Obdobně jako Altmanův model obsahuje IN95 standardní poměrové ukazatele z oblasti aktivity, výnosnosti, zadluženosti a likvidity. Každému ukazateli je přiřazena váha, která je váženým průměrem hodnot tohoto ukazatele v odvětví.

Je-li hodnota IN95 vyšší než 2, můžeme předvídat uspokojivou finanční situaci. Pokud je hodnota menší nebo rovna 1, jedná se o podnik ohrožený vážnými finančními problémy. V intervalu mezi 1 a 2 se podnik nachází v šedé zóně.²⁰

Prokázání kvalifikačního předpokladu IN95 byl požadován např. u VZ ev. č. IS VZ US 60052925 – „Modernizace městské sportovní haly Havířov – zadavatel Statutární město Havířov, nebo u již zmíněné VZ "Mělník - dostavba kanalizace, 2. stavba - SO 01 Chloumek" uveřejněné pod ev. číslem v IS VZ US: 60048332.

Zadavatel veřejné zakázky může také požadovat jiné doklady prokazující ekonomické a finanční předpoklady. Např. zadavatel veřejné zakázky „Výzkumně vzdělávací areál PdF UP v Olomouci „požadoval:

Závazný příslib banky

Tzn., že v případě uzavření smlouvy uchazeče se zadavatelem na předmětnou zakázku, vystaví tato banka bankovní záruku za řádné provedení díla ve výši 25 mil. Kč a bankovní záruku za řádné plnění záručních podmínek ve výši 5 mil. Kč. V závazném bankovním příslibu musí být uvedeno, že v případě uzavření smlouvy o dílo s uchazečem je banka připravena poskytnout bankovní záruku výhradně ve prospěch zadavatele veřejné zakázky jako oprávněného. Závazný příslib banky musí být platný po dobu zadávací lhůty, tzn. 3 měsíce ode dne konce lhůty pro podání nabídek.

¹⁹ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. s. 52 ISBN 978-80-247-2481-2

²⁰ ZIKMUND, M. *Finanční analýza. BusinessVize* [online]. Vydáno 14.12.2010, [cit. 2011-03-27]. Dostupné z: <<http://businessvize.cz/financni-analyza/altmanuv-index-vam-rekne-jestli-zkrachujete>>

Kladný hospodářský výsledek – tzn. předložení účetní závěrky, nebo části účetní závěrky, z níž bude zřejmé, že dodavatel tento požadavek splňuje.

Tento požadavek na prokázání ekonomických a finančních předpokladů měl např. zadavatel VZ „Stavební úpravy budovy kolejí „B“. Požadoval předložení účetní závěrky nebo příslušné části účetní závěrky dodavatele, ze které bude zřejmé, že hospodářský výsledek byl v každém z posledních tří účetních období kladný. Mimo jiné také chtěl, aby hodnota celkové likvidity byla v posledním účetním 1,00 a hodnota ROE (rentabilita vlastního kapitálu) v posledním účetním období byla minimálně 10%.

c) Údaj o celkovém obratu dodavatele

Požadavek na předložení dokladů potvrzujících celkový obrat uchazeče, případně obrat dosažený uchazečem s ohledem na předmět veřejné zakázky za poslední 3 účetní období je téměř vždy součástí zadávací dokumentace výběrových řízení VZ ve stavebnictví. Zadavatelé ho požadují po uchazečích a ti to již berou jako běžný standard ekonomických a finančních předpokladů.

Dle ZVZ může zadavatel požadovat předložení dokladů, potvrzujících tento údaj nejvýše za poslední 3 účetní období tzn. údaj o obratu lze požadovat i za kratší než tříleté období. Jelikož zákon nestanoví minimální, ani maximální výši požadovaného obratu, záleží na zadavatelích, jakou výši tohoto kvalifikačního předpokladu stanoví.

Při stanovení celkového obratu dodavatele jako kvalifikačního předpokladu se doporučuje přihlídnout k předpokládané hodnotě veřejné zakázky, délce doby jejího plnění a tento ukazatel zkoordinovat s technickým kvalifikačním předpokladem „celkový minimální finanční obrat referenčních zakázek. Obecně se jako přiměřený považuje obrat v hodnotě do výše dvojnásobku předpokládané hodnoty veřejné zakázky. Vzhledem k tomu, že předpokládaná hodnota VZ je vyjadřována cenou bez DPH je vhodné minimální úroveň obratu vymezit také částkou bez DPH.²¹

V analyzovaném souboru byl požadavek na splnění tohoto kvalifikačního předpokladu zadavateli uveden ve všech zadávacích řízeních. Tabulka č. 3.7. zobrazuje zadavateli požadovanou výši obratu ve vztahu k předpokládané ceně u vybraných VZ.

²¹ SERAFÍN, P., DVOŘÁK, D., *Zadávání veřejných zakázek ve stavebnictví*. 1. vyd. Praha, ABF – nakladatelství, 2009, ISBN 978-80-86905-51-8, s. 99.

Tabulka č. 3.7 - Srovnání údaje o celkovém obratu s předpokládanou cenou VZ

Předmět plnění veřejné zakázky	Předpokl. cena VZ (v mil. Kč)	Požadovaný obrat uchazeče	Počet úč. období
Městská plovárna Luhačovice	145,10	400 mil. Kč/úč. období	3
Rekonstrukce kina ve Vítkově	30,00	80 mil. Kč/úč. období	3
Rozšíření sálu a kuchyně Dělnického domu na ul. Centrum v Horní Suché	37,5	250 mil. Kč/celkem	3
Stavební úpravy budovy kolejí „B“	119,00	min. 400 mil. Kč/celkem	3
FN Ostrava – Rekonstr. centrální sterilizace, traumatologie, urgent. příjmu, JIP a ARK"	290,00	600 mil. Kč/úč. období	3
Rekonstrukce BD Jubilejní kolonie v Ostravě - Hrabůvce - V. etapa	20,00	min.30 mil. Kč/úč. období	3
Výzkumně vzdělávací areál PdF UP - Zhotovitel stavby 2	237,77	250 mil. Kč/úč. období	3
Ekotermo - Ostrava Jih	96,26	min. 500 mil. Kč/celkem	3
Zateplení SŠ prof. Z. Matějčka v Ostravě - Porubě	71,50	min. 150 mil. Kč/ úč. období	3
Obnova VI. Energetické ústředny	120,00	min. 500 mil. Kč/celkem	3
Stavební práce na průmyslových budovách	13,50	min. 40 mil. Kč/úč. období	3
Regionální kompostárna Slavičín	37,90	min. 100 mil. Kč/celkem	3

Zdroj: Vlastní zpracování na základě analyzovaného vzorku zadávacích řízení

Jak je patrné z tabulky č. 3.7 některé, zadavateli požadované výše obratu, zcela neodpovídají doporučení uvedenému v textu.

Např. u veřejné zakázky „Městská plovárna Luhačovice“ je požadován obrat za úč. období ve výši 400 mil Kč vč. DPH. Ale předpokládané cena předmětu plnění je 145,10 mil Kč. Výše dvojnásobku této ceny vč. DPH činí 348,2 mil. Kč.

Veřejná zakázka „Rekonstrukce kina ve Vítkově“ má požadovanou výši obratu stanovenou přesně dle doporučení, neboť předpokládaná hodnota předmětu plnění veřejné

zakázky je 30 mil. Kč a požadovaný obrát 80 mil. Kč za účetní období.

Naopak u zakázky „Rekonstrukce BD Jubilejní kolonie v Ostravě - Hrabůvce“ je výše obrátu příliš nízká. Dle doporučení by měla být minimálně ve výši 48 mil. Kč za úč. období.

3.3.2. Technické kvalifikační předpoklady

ZVZ stanovuje technické kvalifikační předpoklady výčtem. Na rozdíl od ekonomických a finančních kvalifikačních předpokladů je jedná o konečný výčet. Veřejný zadavatel je povinen v oznámení či výzvě o zahájení zadávacího řízení stanovit rozsah požadovaných informací a dokladů, uvést způsob prokázání splnění těchto kvalifikačních předpokladů a vymezit minimální úroveň těchto kvalifikačních předpokladů, odpovídající druhu, rozsahu a složitosti předmětu plnění veřejné zakázky.

Vymezení požadované minimální úrovně technických kvalifikačních předpokladů by mělo opravdu odpovídat potřebám výběru kvalitního uchazeče. Je nutné nastavit optimum tak aby na jeho splnění dosáhl dostatečný počet uchazečů. Neúměrná výše ukazatelů by mohla mít za následek omezování hospodářské soutěže, na druhé straně příliš nízká úroveň by mohla zapříčinit vybrání uchazeče, který by nemusel mít dostatek zkušeností, odborných předpokladů s druhem požadovaného předmětu plnění a to by mohlo mít vliv na kvalitu plnění.

a) Seznam stavebních prací provedených dodavatelem za posledních 5 let a osvědčení objednatelů o řádném plnění nejvýznamnějších z těchto stavebních prací.

Požadavky na tzv. „referenční stavby“ by měly být opět podle obecných doporučení jasně vymezeny. Měl by být stanoven:

- obor stavebních prací, který má seznam ve vztahu k VZ obsahovat
- počet referenčních staveb
- minimální výši finančního objemu jednotlivých staveb
- celkový finanční objem zakázek příslušného oboru
- věcný obsah a rozsah provedených stavebních prací.

Požadované finanční objemy referenčních staveb za posledních pět let by měly být zadavateli stanoveny úměrně k předpokládané hodnotě zadávané veřejné zakázky a délce

doby jejího plnění. Mělo by se také přihlížet k výši požadovaného obrátu dodavatele. Jak zadavatelé formulují tyto požadavky v zadávacím řízení je patrné z následujících údajů, které byly vybrány zanalyzovaného souboru veřejných zakázek.

„Městská plovárna Luhačovice“ (119 mil. Kč)

- *seznam minimálně 3 stav prací obdobného charakteru v období posledních 5 let (venkovní a kryté bazény, aquaparky) v uvedeném složení.*
- *2 stavby nerez bazénů - celkové investiční náklady byly min. 120 mil. Kč bez DPH za stavbu (z toho nerez. vana za 20 mil Kč bez DPH).*
- *1 bazén s keramickým obkladem s celkovými investičními náklady minimálně 20 mil. Kč bez DPH za stavbu.*
- *ke každé této stavbě doloží osvědčení objednatelů o řádném plnění.*

„Pavilon hrochů v ZOO Ostrava“ (36 mil. Kč)

- *Seznam minimálně 10 významných stavebních prací obdobného charakteru (obor (pozemní stavby).*
- *z nichž alespoň 4 (každá samostatně) musí dosahovat finančního objemu minimálně 30 mil. Kč bez DPH.*
- *osvědčení objednatelů o řádném plnění nejvýznamnějších z těchto prací.*

„Rozšíření sálu a kuchyně Dělnického domu v Horní Suché „ (37,5)

- *seznam 9 významných stavebních prací obdobného charakteru realizovaných dodavatelem v posledních 5 letech.*
- *1 stavba musí dosahovat finančního objemu 50 mil. Kč vč. DPH.*
- *2 stavby musí dosahovat finančního objemu 40 mil. Kč vč. DPH.*
- *3 stavby musí dosahovat finančního objemu 25 mil. Kč vč. DPH.*
- *3 stavby musí dosahovat finančního objemu 15 mil. Kč vč. DPH.*
- *osvědčení objednatelů o řádném plnění nejvýznamnějších z těchto stavebních prací.*

„Rekonstrukce kina ve Vítkově“ (30 mil. Kč)

- 1 stavba pro kulturu (číselník JKSO - 801 41 až 801 46 nebo 801 49) ve finančním objemu (ceně) 10 mil. Kč bez DPH.
- 1 stavba kulturní památka.
- 2 pozemní stavby ve finančním objemu 15 mil. Kč bez DPH.

„Domov pro seniory v Kopřivnici - Dostavba stravovny, I. etapa“ (46 mil. Kč)

- seznamu významných stavebních prací realizovaných dodavatelem v posledních pěti letech, nejméně 5 staveb občanské nebo bytové vybavenosti, u nichž celkové náklady dosahovaly výše min. 30 mil. Kč bez DPH, a to pro každou stavbu samostatně.
- osvědčení objednatelů o řádném plnění nejvýznamnějších z těchto prací.

„Rekonstrukce budovy Křídla pošty bývalého řed. Vítkovic a přilehlých ploch“ (120 mil. Kč)

- seznam minimálně 3 významných stavebních prací obdobného charakteru provedených dodavatelem za posledních 5 let (obor pozemní stavby).
- 1 zakázka bude ve finančním objemu minimálně 120 mil. Kč bez DPH.
- 2 zakázky budou ve finančním objemu minimálně 80 mil. Kč bez DPH.
- dále dodavatel uvede (jako přílohu osvědčení objednatelů), zda bylo dílo realizováno s pomocí třetích osob (subdodavatelů) a jaký byl podíl dodavatele (stanovený v %) na celkovém plnění.
- Pokud byla VZ realizována společně s jiným dodavatelem (např. ve sdružení), jaký byl podíl dodavatele (v %) na celkovém plnění.

Zadavatelé v zadávací dokumentaci postupovali podle zákona o VZ nicméně některé požadavky na seznam referenčních staveb se jeví jako nepřiměřené.

Např. u veřejné zakázky na stavební práce „Pavilon hrochů v ZOO Ostrava“, kdy je předpokládána cena díla 36 mil. Kč (což je v dnešní době přibližně cena rodinné vily) zadavatelé požadovali reference o provedení desíti staveb v souhrnném objemu 250 mil. Kč.

Stejná situace je u VZ na stavební práce „Rozšíření sálu a kuchyně Dělnického domu na ul. Centrum v Horní Suché“ za 36 mil. Kč. Zde zadavatel požaduje devět referenčních staveb v souhrnném objemu 300 mil. Kč.

Jiný případ jsou zadavatelem požadované referenční stavby dodavatele na provedení VZ „Městská plovárna Luhačovice“. Zde jsou požadovány příliš specifické stavby, tomuto požadavku vyhoví jen omezený počet uchazečů.

b) Seznam techniků či technických útvarů, jež se budou podílet na plnění veřejné zakázky

U tohoto kvalifikačního předpokladu je nutné, aby zadavatel v zadávací dokumentaci stanovil požadovaný minimální počet techniků, jejich minimální vzdělání, praxi a určení funkce, kterou bude příslušný technik zastávat při provádění stavebních prací.

Splnění kvalifikačního předpokladu nebývá požadováno zadavateli často. Nicméně v analyzovaném souboru tento požadavek byl také zadán např. u níže uvedených veřejných zakázek na stavební práce:

„Stavební úpravy budovy kolejí B“

Předložení seznamu techniků, jež se budou podílet na plnění této VZ z něhož bude vyplývat, že dodavatel má k dispozici

a) minimálně 2 osoby (hlavní stavbyvedoucí) splňující následující požadavky.

- *minimálně 5 let praxe v oboru pozemní stavby při realizaci projektů s obdobným předmětem, jaký má tato veřejná zakázka.*
- *zkušenost s vedením alespoň tří projektů na pozici hlavního stavbyvedoucího.*
- *ukončené vysokoškolské vzdělání magisterského, inženýrského nebo jiného na odpovídajícího stupně.*
- *znalost českého jazyka na úrovni rodilého mluvčího (psaná i mluvená forma).*

b) minimálně 1 osobu (technik BOZP) splňující následující požadavky:

- *minimálně 5 let praxe v oblasti zajištění prevence rizik při realizaci projektů obdobných předmětem předmětu plnění této veřejné zakázky.*
- *ukončené vysokoškolské vzdělání magisterského, inženýrského nebo jiného na odpovídajícího stupně.*

- *osvědčení odborné způsobilosti k zajištění úkolů v prevenci rizik dle zákona č. 309/2006 Sb. o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů.*
- *znalost českého jazyka na úrovni rodilého mluvčího (psaná i mluvená forma).*

Přílohou tohoto seznamu budou profesní životopisy příslušných osob, ze kterých bude vyplývat splnění požadavků zadavatele a dále doklady o vzdělání osob, u nichž je příslušný stupeň vzdělání požadován.

U každého z techniků budou uvedeny kontaktní údaje osob, u nichž lze uváděné zkušenosti ověřit.

Profesní životopisy budou obsahovat údaje: jméno a příjmení pracovníka, popis pozice pracovníka, podrobný popis funkce pracovníka při plnění veřejné zakázky, údaj o zaměstnavateli této osoby, přehled profesní praxe, další údaje prokazující splnění požadavků zadavatele.

„Rekonstrukce budovy Křídla pošty bývalého ředitelství Vítkovic a přilehlých ploch“

- *Doložení jmenného seznamu minimálně 3 techniků či technických útvarů, jež se budou podílet na plnění veřejné zakázky.*
- *Tyto osoby musí mít VŠ vzdělání v technickém směru a alespoň 10-ti letou praxí v oblasti stavebních prací.*

c) Osvědčení o vzdělání a odborné kvalifikaci dodavatele nebo vedoucích zaměstnanců a osob odpovědných za vedení realizace příslušných stavebních prací

Vztahuje se na vedoucí zaměstnance dodavatele a osoby konkrétně odpovědné za realizaci příslušných stavebních prací. Jedná se obvykle o pracovníky ve funkci hlavní stavbyvedoucí, méně obvyklé je požadováno osvědčení manažera výstavby. Opět je vhodné, aby zadavatel vymezil minimální počet odpovědných osob, požadavky na jejich minimální dosažený stupeň vzdělání a dosaženou minimální úroveň odborné kvalifikace. Tzn. vymezení příslušného osvědčení o odborné kvalifikaci (autorizovaný technik nebo inženýr a příslušný obor dle autorizačního zákona) a délku odborné praxe.

Požadují-li zadavatelé prokázání splnění tohoto kvalifikačního předpokladu, většinou se omezují pouze na předložení osvědčení o autorizaci stavbyvedoucího. V mnoha případech

vůbec tento předpoklad není vyžadován, nebo je zkombinován s požadavkem předchozím.

V souboru veřejných zakázek, které jsou předmětem praktické části, požadavek na splnění tohoto předpokladu byl výjimečně zadavateli zadán. Někteří zadavatelé jej specifikovali až příliš podrobně, naopak někteří příliš obecně a proto opět následuje ukázka zadání.

„Vědeckotechnologický park – ICT – dodávka stavby“

Dodavatel splňuje tento kvalifikační předpoklad, pokud má pro splnění veřejné zakázky k dispozici realizační tým splňující následující požadavky zadavatele:

- *manažer výstavby – VŠ vzdělání stavebního směru, autorizace na úrovni autorizovaný inženýr pozemních staveb, praxe minimálně 10 let, v posledních 5-ti letech zkušenosti s realizací (člen řídicího týmu) min. 2 staveb občanské vybavenosti - novostavbou či rekonstrukcí v min. finančním objemu 200 mil. Kč bez DPH za každou stavební práci.*
- *hlavní stavbyvedoucí - VŠ vzdělání stavebního směru, autorizace na úrovni autorizovaný inženýr pozemních staveb, praxe min. 5 let, v posledních 5-ti letech zkušenost s realizací (člen řídicího týmu) min. 1 stavbou občanské vybavenosti - novostavbou či rekonstrukcí v min. finančním objemu 200 mil. Kč bez DPH.*
- *Stavbyvedoucí - SŠ vzdělání stavebního směru, praxe min. 5 let, v posledních 5-ti letech zkušenosti s realizací (člen řídicího týmu) min. 2 stavby občanské vybavenosti - novostavbou či rekonstrukcí v min. finančním objemu 100 mil. Kč bez DPH za každou stavební práci.*
- *Technik BOZP – VŠ vzdělání, praxe min. 5 let, osvědčení odborné způsobilosti – koordinátor BOZP*

Dodavatel prokáže splnění tohoto kvalifikačního předpokladu předložením strukturovaných profesních životopisů, dokladů o vzdělání a dokladů o odborné způsobilosti osob, které se budou podílet na plnění předmětu veřejné zakázky, z nichž bude vyplývat, že osoby splňují.

„Rekonstrukce pavilonu hrochů v ZOO Ostrava“

Dodavatel splňuje technický kvalifikační předpoklad, pokud ve své nabídce předloží minimálně jedno osvědčení o vzdělání a odborné kvalifikaci dodavatele (osvědčení o autorizaci, pozemní stavby) nebo vedoucího zaměstnance dodavatele nebo osob v obdobném postavení a osob odpovědných za realizaci stavby a jejich profesní životopisy, z nichž musí být zřejmé splnění těchto podmínek:

- *jméno a příjmení*
- *podrobný popis funkce na plnění předmětu veřejné zakázky*
- *dosažené vzdělání a celková praxe doložená osvědčením o vzdělání a odbornou kvalifikaci*
- *přehled profesní praxe vztahující se k předmětu plnění, minimální délka praxe v oboru 3 roky*
- *účast na realizaci dokončené referenční zakázce odpovídající svým charakterem této veřejné zakázce v období posledních pěti let.*
- *místo stálého pracoviště zaměstnance nebo osoby v obdobném postavení*
- *vlastnoruční podpis*

„Komplexní stavba pro projekt 4. stupně sekundární regenerace – Biocel Paskov“

U této zakázky byl zadavateli požadován zajímavý kvalifikační předpoklad a to požadavek: Znalost anglického nebo německého jazyka alespoň jednoho stavebního inženýra podílejícího se na plnění zakázky, a to na úrovni: velmi dobrý konverzační jazyk a výborný odborný jazyk. Prokázání formou čestného prohlášení.

d) Opatření v oblasti řízení z hlediska ochrany životního prostředí, která bude dodavatel schopen použít při plnění veřejné zakázky

Tento kvalifikační předpoklad nebyl zadavateli v předmětném souboru veřejných zakázek požadován. Ale často je zadavateli požadováno předložit jeden nebo více těchto dokladů:

- *Certifikát systému řízení jakosti ISO 9000 nebo vyššího, vydaného podle českých technických norem akreditovanou osobou, nebo rovnocenného certifikátu vydaného akreditovanou osobou v členském státě Evropské unie.*

- Doklad o registraci v systému řízení a auditu z hlediska ochrany životního prostředí (EMAS) nebo certifikát řízení hlediska ochrany životního prostředí dle norem řady ČSN EN ISO 14001 nebo vyšší, vydaného dle českých technických norem akreditovanou osobou, nebo rovnocenného certifikátu vydaného akreditovanou osobou v členském státě Evropské unie.
- Certifikát systému bezpečnosti a ochrany zdraví při práci OHSAS 18000 nebo vyšší, vydaného podle českých technických norem akreditovanou osobou, nebo rovnocenného certifikátu vydaného akreditovanou osobou v členském státě Evropské unie.

Požadavek na předložení některého z certifikátů je obsažen téměř ve všech zadávacích řízeních.

e) přehled průměrného ročního počtu zaměstnanců dodavatele či jiných osob podílejících se na plnění zakázek podobného charakteru a počtu vedoucích zaměstnanců za poslední 3 roky

Údaje o počtu zaměstnanců a vedoucích pracovníků patří mezi kvalifikační předpoklady, které nebývají tak časté. Nicméně u veřejných zakázek většího rozsahu je zadavatelé požadují. Dle obecných doporučení by opět nemělo v zadávacích podmínkách chybět vymezení minimální úrovně tohoto požadavku (minimální průměrný počet zaměstnanců za poslední tři roky, minimální počet vedoucích zaměstnanců taktéž za poslední tři roky). Splnění tohoto předpokladu požadovali zadavatelé např. u těchto veřejných zakázek

Rekonstrukce budovy Křídla pošty bývalého řed. Vítkovic a přilehlých ploch

V zadávací dokumentaci byl stanoven požadavek na předložení přehledu průměrného ročního počtu zaměstnanců dodavatele či jiných osob podílejících se na plnění zakázek obdobného charakteru a počtu vedoucích zaměstnanců dodavatele za poslední 3 roky v počtu:

- *min. 50 zaměstnanců*
- *vedoucích zaměstnanců min. 5 osob*

Stavební úpravy budovy kolejí B

Požadavek zněl na předložení čestného prohlášení dodavatele, ze kterého bude vyplývat přehled průměrného ročního počtu zaměstnanců a počtu vedoucích zaměstnanců dodavatele za poslední 3 roky alespoň v minimálním požadovaném rozsahu:

- 400 zaměstnanců
- 20 vedoucích zaměstnanců

Vědeckotechnologický park - VIENNA point II.

Zde byl požadavek na předložení přehledu průměrného ročního počtu zaměstnanců dodavatele podílejících se na plnění stavebních zakázek v počtu:

- min 70 osob, z toho je minimálně 10 osob vedoucích zaměstnanců dodavatele

f) přehled nástrojů či pomůcek, provozních a technických zařízení, které bude mít dodavatel při plnění VZ k dispozici

V zadávacích řízeních, které jsou součástí této práce, žádný zadavatel nepožadoval prokázání tohoto kvalifikačního požadavku. V obecné rovině je to účelné v případě potřeby specializovaných mechanismů a technických zařízení (speciální dozery, rypadla, finishery, grejdry, výroba betonové směsi, obalovna asfaltových směsí)²².

3.4. Lhůty v zadávacím řízení analyzovaného souboru

Dle znění ZVZ nesmí být lhůty pro podání nabídek u veřejných zakázek:

- nadlimitních kratší než 52 dnů v otevřeném řízení
- podlimitních kratší než 22 dnů v otevřeném řízení

²² SERAFÍN, P, DVORÁK, D, *Zadávání veřejných zakázek ve stavebnictví*. 1. vyd. Praha, ABF – nakladatelství, 2009, s. 103. ISBN 978-80-86905-51-8

Tabulka č. 3.8 – Lhůty v zadávacím řízení pro podání nabídek u vybraných VZ

Název veřejné zakázky	Druh řízení	Datum odeslání na IS VZ	Datum odevzdání nabídky	Počet dnů na zpracování
	Zakázka	Datum zveřejnění na IS VZ		
Obnova VI. Energetické ústředny	otevřené	10.2.2011	5.4.2011	53
	nadlimitní	21.2.2011		43
Domov pro seniory v Kopřivnici - Dostavba stravovny	otevřené	29.6.2010	23.8.2010	55
	nadlimitní	2.7.2010		52
Vědeckotechnologický park - VIENNA point II	otevřené	27.12.2010	11.2.2011	45
	nadlimitní	31.12.2010		43
Stavební úpravy kolejí budovy „B“	podlimitní	22.7.2010	13.8.2010	23
	otevřené	26.7.2010		18
Rekonstrukce BD Jubilejní kolonie v Ostravě-Hrabůvce	podlimitní	4.2.2011	7.3.2011	30
	otevřené	8.2.2011		27
Ekotermo - Ostrava Jih	podlimitní	4.2.2011	14.3.2011	35
	otevřené	8.2.2011		34
Rozvoj kvality služeb ISÚ Komorní Lhotka	podlimitní	26.1.2011	25.2.2011	29
	otevřené	28.1.2011		28
Regionální kompostárna Slavičín	podlimitní	27.1.2011	21.2.2011	24
	otevřené	31.1.2011		21
Silesia - Relax & golf Resort Kravaře	podlimitní	25.8.2010	22.9.2010	33
	otevřené	27.8.2010		32
Rozšíření sálu a kuchyně Dělnického domu v Horní Suché	podlimitní	20.7.2010	12.8.2010	22
	užší	23.7.2010		20

Zdroj: Vlastní zpracován na základě údajů z analyzovaného souboru

V tabulce č. 4 jsou uvedeny lhůty, které byly zadavatelem stanoveny na zpracování cenové nabídky. Dle zákona o VZ lhůta pro odevzdání nabídky začíná běžet dnem následujícím po dni odeslání oznámení či výzvy o zahájení zadávacího řízení.

Jak lze vidět z údajů v tabulce, zadavatelé tento termín volí různě. Neexistuje zde žádná zákonitost. Nadlimitní VZ, které mají termín pro odevzdání nabídky min. 52 dnů, jsou zadány těsně nad hranicí stanoveného minima. Jedna VZ dokonce nesplňuje ani tento limit. Z údajů lze vidět, že sice dle zákona o VZ lhůta začíná běžet následující den po odeslání

oznámení či výzvy, ale faktická lhůta na odevzdání je kratší, jelikož od odeslání k uveřejnění uplyne často i několik dní. Např. u VZ „Obnova VI. Energetické ústředny“ je to neuvěřitelných deset dní. U veřejných zakázek podlimitních mají tři VZ zadán termín velice krátký, těsně nad zákonnou hranicí. Dle zákona je vše v pořádku, ale z vlastních zkušeností vím, že často se jedná o záměr zadavatelů, stanovit lhůtu minimální, aby nabídku stihlo zpracovat v termínu co nejméně uchazečů.

4. ZHODNOCENÍ ROLE HODNOTICÍCH KRITÉRIÍ PŘI ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Výběr vhodného dodavatele na provedení plnění předmětu veřejné zakázky je poměrně náročný úkol. Správný zadavatel musí postupovat v souladu se zákonem o VZ, musí dodržovat zásady pro zadávání veřejných zakázek a být si vědom toho, že hospodaří se svěřenými veřejnými prostředky. Že tomu tak v mnoha případech není, je všeobecně známý fakt.

Než dojde k samotnému výběru dodavatele a k uzavření smlouvy předchází tomu složitý proces zadávání a poté hodnocení nabídky dodavatele veřejné zakázky. Nejdříve je nutné vybrat druh zadávacího řízení a stanovit podmínky výběrového řízení. Dodavatel se musí rozhodnout správně, jaká hodnoticí kritéria zvolí a jaké nastaví kvalifikační předpoklady uchazečů. V případě nastavení-li úroveň kvalifikačních předpokladů příliš nízkou, do zadávacího řízení se přihlásí mnoho uchazečů, a výběr bude velice náročný a zdlouhavý. Také se může stát, že vybere uchazeče, který nebude schopen zodpovědně, odborně a kvalitně dílo provést. Naopak v případě nastavení příliš tvrdých podmínek může dojít k tomu, že bude čelit nařčení z omezování hospodářské soutěže.

4.1. Nejnižší nabídková cena

Jak vyplynulo z analýzy vybraného segmentu veřejných zakázek, zadavatelé při zadávání výběrového řízení VZ neupřednostňují žádné konkrétní kritérium. Kritérium nejnižší nabídkové ceny zadavatelé používají spíše pro jeho jednoduchost a rychlost při hodnocení nabídek, než proto, že by bylo objektivnější než ekonomická výhodnost nabídky.

Proces hodnocení nabídek se skládá pouze z posouzení požadovaných dokladů přiložených uchazeči v podané nabídce s požadavky stanovenými zadavatelem v zadávacích podmínkách, následnému vyřazení nabídek, které po obsahové stránce neodpovídají stanoveným zadávacím podmínkám, a poté k seřazení zbylých nabídek dle nabídkové ceny. Nejnižší nabídka se posoudí dle institutu mimořádně nízké nabídkové ceny a v případě, že hodnoticí komise neshledá tento důvod jako opodstatněný, stanoví pořadí nabídek a vyhlásí vítěznou nabídku.

Je-li nejnižší nabídková cena, která byla vybrána jako vítězná, cena, za kterou lze veřejnou zakázku provést zodpovědně, kvalitně a zcela podle projektové dokumentace záleží

na mnoha faktorech. V dnešní době, kdy se stavebnictví nachází v ekonomickém propadu v důsledku celosvětové hospodářské krize, dochází často k tomu, že uchazeči nabídnou příliš nízkou cenu, ať již z existenčních důvodů, či nějakých postranních úmyslů v naději, že dojde k navýšení ceny objednatelem.

Toto ale nelze z analyzovaného souboru prokázat, jelikož tyto zpětné údaje nebyly v době zpracování k dispozici. Tento předpoklad je založen pouze na všeobecných informacích a běžné praxi, která se v tomto odvětví vyskytuje. Aby nedocházelo k těmto jevům, doporučuji např.:

- Přesněji stanovovat předpokládanou cenu díla.
- Průměrné ceny, z kterých se vychází, při stanovení předpokládané ceny díla by měly odrážet cenovou hladinu daného regionu.
- Zpětná kontrola veřejných zakázek by měla být prováděna účinněji a tyto informace by měly být veřejně přístupné.

4.2. Ekonomická výhodnost nabídky

Ve sledovaném segmentu veřejných zakázek bylo toto hodnotící kritérium zadavateli použito v nadpoloviční většině zadávacích řízení. K nutnému kritériu nabídková cena přidávají jedno, dvě nebo tři dílčí hodnotící kritéria. Použití pěti dílčích kritérií je méně obvyklé, nejčastěji se vyskytuje v užším řízení, kde mohou být jako dílčí kritéria použity ekonomické a finanční předpoklady.

Vyhodnocení nabídek dle kritéria ekonomické výhodnosti nabídky je poměrně složitější proces, než u kritéria nejnížší nabídkové ceny. Hodnotící komise nejprve posoudí přiložené dokumenty uchazečů dle kvalifikačních předpokladů stanovených v zadávací dokumentaci, následně vyřadí nabídky uchazečů, kteří nesplňují zadané podmínky. Poté začne proces hodnocení zbylých nabídek uchazečů dle metody, která byla v zadávacím řízení určena. Nejčastěji bývá zvolena bodová metoda. Komise přepočítá váhy jednotlivých dílčích kritérií dle stanovených pravidel a vyhotoví pořadí hodnocených nabídek. Na závěr určí vítěznou nabídku a doporučí ji zadavateli k uzavření smlouvy.

Použití kritéria „ekonomická výhodnost nabídky“ se soudě podle poměrně složitého procesu vyhodnocování může jevit jako jediná správná metoda pro výběr nejvhodnějšího dodavatele. Ale i zde může dojít, a často se tak děje, k nastavení dílčích kritérií tak, že nejlépe se umístí nabídka zainteresovaného dodavatele, jehož výsledná cena sice není

nejnižší, ale vyhověl nejlépe.

V analyzovaném souboru veřejných zakázek zadavatelé při výběru nejvhodnějšího uchazeče použili pro hodnocení dvě, tři nebo čtyři dílčí kritéria. Dle četnosti použití se pohybovali v rozmezí od 27 % do 35 %. Dvě dílčí kritéria byla zadána v 58 případech, tři dílčí kritéria v 51 případech a tři kritéria ve 43 případech. Pět dílčích kritérií bylo zadáno výjimečně, v analyzovaném vzorku pouze v 11 případech tj. 7 % z celkového počtu veřejných zakázek.

Byla-li zadána dvě dílčí kritéria, k základnímu, jenž je nabídková cena, volili zadavatelé vždy některé z oblasti tzv. kvantitativních časových kritérií (nejčastěji lhůta provádění). Při použití dalšího třetího dílčího kritéria bylo požadováno také časové kritérium, (nejčastěji záruční podmínky), popřípadě ale již méně, častěji nákladové kritérium (např. bankovní garance, sankce či pokuty za nedodržení smluvních podmínek). Všechna tato dílčí kritéria jsou přímo vyhodnotitelná ať už minimalizační či maximalizační. V případě, že zadavatelé požadovali více dílčích kritérií než tři, byla použita již kromě zmíněných přímo vyhodnotitelných kritérií i kritéria kvalitativní (např. technické parametry, reference, požadavky na jakost). Zde je nutné, aby zadavatel našel způsob, jak kvalitativní vlastnosti změřit. Ohodnocení těchto kvalitativních kritérií záleží již přímo na zadavateli. Je-li stanovena váha kvalitativních kritérií vyšší, mohou zásadně ovlivnit konečný výběr dodavatele.

Z uvedeného vyplývá doporučení minimalizovat použití těchto kritérií a použít je pouze v případě vyplývá-li to z předmětu veřejné zakázky. V tomto případě je také vhodné stanovit jim pouze minimální váhu např. 5 %.

4.3. Kvalifikační předpoklady

Chce-li uchazeč uspět ve výběrovém řízení na veřejnou zakázku, nestačí pouze předložit zpracovanou cenovou nabídku. Musí také splňovat kvalifikační předpoklady. Ty, jak bylo již popsáno v kapitole č.2 se skládají z povinných kvalifikačních předpokladů, které musí uchazeč splnit vždy a ekonomických, finančních a technických kvalifikačních předpokladů.

Ekonomické, finanční a technické kvalifikační předpoklady může zadavatel volit dle svého uvážení a potřeb konkrétní veřejné zakázky. A zde nastává právě moment, kde lze zadavatelem ovlivnit výběrové řízení. Zadavatel by měl vymezit minimální úroveň těchto předpokladů tak, aby odpovídaly druhu, rozsahu a složitosti veřejné zakázky. Jelikož zákon

nestanoví žádné konkrétní limity, dochází zde často k tomu, že jsou nastaveny takové podmínky, které dovolují přihlásit se pouze některým (vybraným) uchazečům, eliminují ostatní uchazeče.

Z analyzovaného souboru veřejných zakázek vyplynulo, že zadavatelé požadují vždy splnění nejméně jednoho ekonomického a finančního předpokladu a technického kvalifikačního předpokladu.

Z ekonomických a finančních předpokladů požadují téměř vždy předložení dokladu o pojistné smlouvě, výše pojištěné odpovědnosti za škodu je požadována různá a nelze s jistotou určit jak je volena. Výše se pohybuje v rozmezí 50 – 100 % předpokládané ceny předmětu veřejné zakázky. Dalším kritérium, které bylo požadováno téměř všemi zadavateli, je prokázání stanovené výše obratu uchazeče za poslední 3 roky. Zadavatelé by měli dle obecně platných doporučení volit přiměřenou výši požadovaného obratu s ohledem na předpokládanou cenu předmětu VZ a délky provádění. V analyzovaném souboru bylo prokázáno, že zadavatelé vždy toto doporučení nerespektují. V některých případech byla výše obratu požadována nízká a jinde naopak vyšší než he obvyklé.

Méně často zadavatelé také požadují předložení údajů o hospodaření firmy. Např. rozvahu zadavatele, údaj o hospodářském výsledku, splnění určitých poměrových ukazatelů např. ukazatelé likvidity, rentability, celkové zadluženosti, Altmanův index. Požadavky na prokázání těchto ukazatelů nejsou až tak časté, ale v analyzovaném vzorku se vyskytují a proto zde byly také zmíněny.

Z technických a kvalifikačních předpokladů byly v analyzovaném souboru vždy požadovány doklady o předložení určitého počtu referenčních staveb. Není výjimkou požadavek na předložení deseti staveb, ale obvykle se požadavek pohybuje v rozmezí 3 – 5 referenčních staveb. Dále je požadováno předložení dokladů potvrzujících osvědčení o autorizaci zodpovědných osob, spolu se seznamem techniků podílejících se na plnění předmětu VZ včetně jejich životopisů a dokladů o autorizaci. Méně častěji bylo požadováno předložení údaje o počtu zaměstnanců a vedoucích pracovníků v posledních 3 letech.

Předložení nejméně jednoho z certifikátů z oblasti řízení jakosti, ochrany životního prostředí či bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (ISO 9000, ISO 14000, OHSAS 18000) bylo požadováno vždy.

Je pochopitelné, že zadavatel veřejné zakázky, která je velkého finančního objemu, se snaží omezit počet nevhodných uchazečů tím, že stanoví min. výši obratu firmy dle předpokládané ceny zakázky. Ale naopak není správné, když u zakázky s malým finančním

objemem stanoví minimální ekonomické kritérium v několikanásobné výši. Často dochází k tomu, že zadavatel ať již úmyslně či nikoliv v zadávacích podmínkách uvede předpokládanou cenu veřejné zakázky, která je dvakrát vyšší než cena nabídková. Takové nesprávné stanovení předpokládané ceny omezuje počet uchazečů, neboť ekonomická kritéria se odvíjejí právě podle předpokládané ceny předmětu plnění. Stejná situace nastane v případě nastavení minimální úrovně technických kvalifikačních předpokladů. Ty, jsou-li zadány nevhodně, diskriminují případné uchazeče. Jedná-li se o veřejnou zakázku menšího objemu, není nutné, aby firma měla např. 300 zaměstnanců a 20 vedoucích pracovníků. I když kvalifikační předpoklady nepatří mezi hodnotící kritéria veřejných zakázek, zásadně ovlivňují svým nastavením výběr uchazeče a celkový výsledek veřejné soutěže.

4.4. Lhůty v zadávacím řízení

Podstatným činitelem, ovlivňujícím výsledek zadávacího řízení jsou lhůty zadávacího řízení. Zákon o VZ tyto lhůty vymezuje a zadavatelé mnohdy stanovují termíny na hranici zákonem stanoveného minima.

V analyzovaném souboru se také tyto případy vyskytovali. U všech nadlimitních zakázek byly lhůty pro podání nabídky nastaveny těsně nad hranicí 52 dnů. U podlimitních zakázek tento jev nebyl tak častý, ale také se vyskytoval.

Proč tak zadavatelé činí, je možné vysvětlit pouze tak, že ze strany zadavatele jde někdy o účelné jednání, neboť tím znemožňují dodavatelům v krátkém časovém období řádně prozkoumat zadávací dokumentaci, přezkontrolovat (v případě zakázek na stavební práce) položkové rozpočty a nalézt případné nedostatky. Nebo, a to je mnohem závažnější pochybení, cenovou nabídku zpracovává v časovém předstihu již zainteresovaná firma. Ostatní firmy v krátkém termínu nemohou zpracovat například velice obsáhlou nabídku a potom se uchylují k tomu, že cenu stanovují s rezervou. Cena takto zpracovaná nemůže konkurovat nabídce zainteresovaného dodavatele. Samozřejmě ne vždy je stanovení velice krátké doby způsobeno záměrně. Může to být také z důvodů, že zadavatel potřebuje urychleně zajistit dodavatele na určitou veřejnou zakázku. Ale je nutné si uvědomit, že krátká lhůta způsobí, že cena nebude stanovena zodpovědně a může být nakonec vyšší, než v případě zodpovědného zpracování.

Z těchto ukazatelů lze doporučit následující: lhůty v zadávacím řízení by měly být

předmětem další novelizace zákona. Měla by být prodloužena lhůta u podlimitních zakázek z minimálních 22 dnů na nejméně 30 dnů a nadlimitních na minimálně 60 dnů.

5. ZÁVĚR

Veřejné zakázky jsou nedílnou součástí hospodaření s veřejnými rozpočty. Při zadávání veřejných zakázek dochází k značnému přerozdělování veřejných prostředků. Aby byly peníze daňových poplatníků vynaloženy efektivně a transparentně, je nutné mít vytvořenu funkční právní úpravu v dané oblasti. Legislativní úprava prochází častými úpravami a není lehké se v ní snadno zorientovat a proto důkladná a praktická znalost právní úpravy uvedené problematiky je potřebná a žádoucí.

Jak ukazují mnohá zjištění médií, kontrolních orgánů i veřejnosti dochází často ze strany pověřených pracovníků k pochybení, zákon je mnohdy porušován, ale ne vždy je na vině nedostatečná znalost problematiky či neerudovanost těchto pracovníků, ale také nedostatečný morální kredit, neschopnost odolat vnějším vlivům. Častokrát je na vině i složitost právní úpravy. Pracovníci, kteří zadávají veřejné zakázky, se musí umět orientovat nejen v samotném zákoně o veřejných zakázkách ale i v souvisejících právních předpisech jako jsou např. živnostenský zákon, obchodní a občanský zákoník. K dokonalému vymezení předmětu veřejné zakázky a vypracování zadávací dokumentace a vymezení technických či ekonomických kvalifikačních předpokladů je také nutná odborná znalost v uvedeném oboru veřejné zakázky.

Diplomová práce se zabývá problematikou hodnocení veřejných zakázek, hodnotícími kritérii s tím souvisejícími kvalifikačními předpoklady a lhůtami při zadávání veřejných zakázek.

Cílem práce bylo identifikovat a popsat hodnotící kritéria veřejných zakázek a s tím související i kvalifikační předpoklady uchazečů ve vybraném segmentu národního hospodářství. Porovnat jednotlivé ukazatele nalézt případné nedostatky a doporučit řešení.

První část práce byla zaměřena na legislativní úpravu zadávání veřejných zakázek. Nejprve uvedla historické souvislosti vztahující se k veřejným zakázkám, poté vymezila právní předpisy a objasnila základní pojmy, jako jsou: zadavatel, druhy zadávacího řízení, hodnotící kritéria, kvalifikační předpoklady a lhůty v zadávacích řízeních veřejných zakázek.

Další část práce se zabývala konkrétními zadávacími řízeními. Nejprve porovнала vybraný segment veřejných zakázek dle druhu použitého hodnotícího kritéria. Jednotlivé druhy zadávacích řízení popsala, a dále analyzovala jednotlivá dílčí kritéria. V části zabývající se ekonomickými finančními a technickými kvalifikačními předpoklady posoudila vybrané veřejné zakázky dle těchto zadaných kvalifikačních předpokladů, srovnala jednotlivé

kvalifikační předpoklady a následně popsala jejich použití. Závěr této kapitoly popisuje a zhodnocuje lhůty, které byly zadavateli použity ve vybraném souboru veřejných zakázek.

Poslední kapitola vyhodnocuje roli hodnotících kritérií při zadávání veřejných zakázek, dále také vliv kvalifikačních předpokladů uchazeče a lhůt v zadávacím řízení na výběr dodavatele VZ. V případě použití kritéria nejnížší nabídková cena je doporučeno stanovovat předpokládanou cenu díla zodpovědněji, zohledňovat při stanovení ceny obvyklé v regionu. Zveřejňovat zpětné informace o tom, jakou cenu obsahovala vítězná nabídka a také provádět veřejnou kontrolu ceny za kterou byla veřejná zakázka skutečně provedena.

Je-li v zadávacím řízení použito kritérium ekonomická výhodnost nabídky, je vhodné stanovovat méně kritérií a použít nejlépe přímo vyhodnotitelná kvantitativní kritéria. V případě nutnosti zadání nepřímě vyhodnotitelných kritérií kvalitativních stanovit menší váhu těmto kritériím. Při výběru vhodného dodavatele VZ mají požadované kvalifikační předpoklady významnou úlohu. Zde je nutné stanovit tyto požadavky tak aby nedocházelo k diskriminaci uchazečů a aby byl zároveň vybrán dodavatel, který bude schopen kvalitně, zodpovědně dle podmínek stanovených ve smlouvě splnit provedení předmětu VZ.

V úvodu práce byla stanovena hypotéza, že zadavatelé při zadávání veřejné zakázky preferují hodnotící kritérium nejnížší nabídková cena. Z analýzy vybraného souboru vyplynulo, že hodnotící kritérium nejnížší nabídková cena bylo zadavateli použito ve 121 zadávacích řízeních, což činí 42,6 % z celkového počtu a hodnotící kritérium ekonomická výhodnost nabídky bylo použito v 163 zadávacích řízeních, což je 57,4 % z celkového počtu. Lze tedy konstatovat, že stanovená hypotéza, že zadavatelé preferují kritérium nejnížší nabídková cena, se nepotvrdila.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

BERGEROVÁ, E. *Veřejné zakázky v České Republice*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, 140 s. ISBN 80-86861-4-8

JURČÍK R, OSTŘÍŽEK J., *Veřejné zakázky a veřejně soukromá partnerství*, Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2008. 241 s. ISBN 978-80-7375-159-3

KRENK, M. *Zadávání veřejných zakázek*. 1. vydání. Praha: Galén, 2005. 169 s. ISBN 80-7262-343-5

OCHRANA, F. *Veřejné zakázky*. Ekopress. Praha 2004, 173 s. IBSN 80-86119-79-3

OCHRANA. F, *Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek (ekonomická analýza)*. 1. vyd. Praha, Ekopress, s.r.o., 2008, 153 s. IBSN 978-80-86929-46-0

RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. 120 s. ISBN 978-80-247-2481-2

SERAFÍN, P. DVOŘÁK, D. *Zadávání veřejných zakázek ve stavebnictví*. 1. vyd. Praha: ABF – nakladatelství ARCH. 2009. s. 256 s. ISBN 978-80-86905-51-8

Legislativa:

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje:

Informační systém o veřejných zakázkách dostupný na <http://www.isvzus.cz/usisvz/>

Internetový portál veřejných zakázek dostupný na www.verejna-soutez.cz

Internetové stránky zpravodajství o veřejných zakázkách VZ24cz dostupné na www.vz24.cz

Internetové stránky portálu pro podnikání a export dostupné na www.businessinfo.cz

Internetový deník Britské listy dostupný na <http://blisty.cz>

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB - TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 29.4.2011

.....
Jarmila Burdíková

Jugoslávská 2983/16, 700 30 Ostrava – Zábřeh,

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

VZ – Veřejné zakázky

ZVZ – Zákon o veřejných zakázkách

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Databáze vybraných veřejných zakázek

Příloha č. 2 – Vlastní výběr údajů ze zadávací dokumentace analyzované veřejné zakázky „Rekonstrukce pavilonu hrochů v ZOO Ostrava“.

Příloha č. 3 – Vlastní výběr údajů ze zadávací dokumentace analyzované veřejné zakázky „Ekotermo – Ostrava Jih“.